

BUDAPESTI NAPLÓSzerkesztőség: VIII., Rókk Szilárd-utca 9.
Kiadóhivatal: VIII., Kerepesi-ut 25.Műszerkeztő: **VÉSZI JÓZSEF**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG**Egész évre 14 kor., 1/3 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.**Möllersdorftól Párisig.**

Budapest, szeptember 30.

(v.) Ami a Kóburg Lujza esetében középkori lovagregény van, azon hadd ábrándozzanak az érzelgős szívek; ami benne büntügyi regény van, az hadd birja az effajta irodalom kedvelőit arra a beismerésre, hogy a Ponson du Terail és a Xavier de Montepin idegizgató rémhistoriáinál is különbeket tud alkotni a költők legnagyobbja, akinek Valóság a neve. De van ennek a dolognak egy másik oldala is, mely már nem annyira Kóburg Lujzára és Mattachichra tartozik, hanem édesmindnyájunkra. S erősen furcsálljuk, hogy a magyar társadalom, talán az egymást érő szenzációktól elkábítva, a dolognak éppen erre az oldalára ügyet sem vet. Nem a budoárok és az alkotók függönyeit kell itt félrelebbenteni és nem a banális kíváncsiságnak vagy legalább nem kizárólag emennek kell e részben szégyenletes, részben pedig rettenetes históriával foglalkoznia. Van e bonyodalmas ügyhöz köztük magasabbrendű erkölcsi tekinteteknek is, mert akad benne tülontul, ami nem csupán érinti, hanem fel is zaklatja a magyar közvélemény társadalmi életosztóját és társadalmi lelkiismeretét.

Szinte érthetetlen, hogy a közvélemény még nem dörögte oda vádoló

szózatát ama fonák és kegyetlen jogrendnek, mely Mattachich Gézán szégyenletes és vérlázító igazságtalanságot követett el. Ez az ember a mi honfitársunk, magyar állampolgár, mint ilyen a magyar törvények oltalma alatt áll s a magyar társadalom erkölcsi és politikai szolidaritásába van bekapcsolva. Ami rajta megesett, ugyanaz megeshetik bármelyik pillanatban bármelyikünknek a közös hadseregben szolgáló gyermekén. Az ő ügye tehát a mi ügyünk is, mindnyájunké, akik, mint ő, egyszerre csak arra virradhatunk, hogy kényelmetleneké váltunk magas állású és nagy befolyású egyéniségek szemében, akik oly hatalmasak, hogy nem kell törődniök sem polgári tisztességgel, sem emberi igazsággal, s akik úgy tesznek el láb alól minket, hogy ránk fognak valamely gonoszított, nyilvánosság elől elvont törvénykezés útján megfosztanak szabadságunktól és becületünköt. Ha ilyesmi megtörténhetett a husz millió magyar állampolgár közül egyen, mi biztosítja az egy híjján husz milliót, hogy nem fog ugyanez a rettentő sors rá is zudulni?

Mattachichot a váltóhamisítás gyanúja alatt a katonai bíróság elfogta, börtönre vetette, titokban folyt vizsgálat után vád alá helyezte, titokban lepergetett végtárgyalás után, amelyen bíró, védő és közvádó egyazon sze-

mélyben a k. u. k. Auditor volt, amelyen a vádlott tanuit ki sem hallgatták, az igazság kiderítésére egyedül alkalmas kontradiktórius eljárást mellőzték. Ilyen végtárgyalás után tisztí rangjától megfosztották, a katonai fegyházba vitték s ott évekig fogva tartották. Tehát megfosztották az ember s a polgár legdrágább két kincsétől: a szabadságtól s a becülettől. Az emberek fejszójává fogadták ezeket az eseményeket. Nem volt ugyan semmi kézzel fogható okuk, hogy ártatlannak véljék Mattachichot; de közgyanút keltett, hogy ugyanabban az órában, melyben e katonatisztet a hadsereg fegyháza magába fogadta, tébolydába zárták Lujza hercegasszonyt is. A két regényhősnek ilyen egyszerre bekövetkezett eltüntetését megdöbbentett mindenenek. Az emberek valami összefüggést sejtettek a két regényhős egyikének rabcellája s másikának állítólagos örültsége közt. Derengett az elmékben valami homályos érzés, hogy valakinek nagy érdekében állhatott e két embernek sirukig való emémitása, a világ ellenőrző tekintete elől való elvonása. S felébredt a gyanu, hogy a hercegasszony talán nem is bolond s hogy ha a királylány csakugyan épelméjű, akkor a becselenné és rabbá tett katonatiszt bizonyára ártatlan. Történt aztán váratlanul, hogy Mattachich ke-

T Á R C A.**A pasák végnapjai.**— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —
Írta: Szász Zoltán.

„Mí baj van?” szóltam ifju barátomhoz, egy halványképi, dultarcu ifjuhoz, aki kétségbeesett ábrázattal lépett elélem. „Szakitottam”, volt a válasza. Egy nyaralóhely parkjának dombosrú emelkedésén ültem egymagamban, hallgatva a lombokon át felfelé szűrődő zenét, amely az alattam enulató emberiség jókedve számára szolgáltatva a ritmust. Ez az emberiség egy csomó világos- és színesruhájú nőből, meg egy halom szintén világos- és színesruhájú férfiből állott. Innen felülről ez az egész embergomolyag valami meseországbeli törpehadnak tünt fel, amelyben a férfiak folyton váltogatják a nőtársukat s a nők viszont minél előbb tudni igyekeznek a férfi-párjukon. Meglehet, hogy egy ilyen gyors és folytonos párváltozás kívánó társasjátékok játszókká vagy hogy azt az általános elvenséget és mozgékonyt, amelyet a társaság kifejtett, csak az én szemem ruházta fel ezzel a csapodár jelleggel, tény, hogy a hölgyek és urak nagyon vigak voltak s arra törekedtek, hogy minél inkább társaságban és társas lények legyenek, azaz mindegyik minél több s lehetőleg minél több külön-nemű lényvel váltsan szót, szorítson kezét vagy bármiképp érintkezzenek. „Ez a törmelékenyi emberiség az egész embertársaság jelképe.” Épp ezt a

gondolatot fogalmaztam meg s akartam tovább szőni, amikor az igazított ifju elem lépett. Nem csoda tehát, hogy ilyen lelkiállapotban a tragikus hangon bejelentett szakításra inkább elmosolyogtam magam, semmint megdöbbentem.

Én: Ugyan. Az kár volt. Hisz a menyasszonya nagyon kedves leány volt s maga azt mondta, hogy szerette magát.

Az ifju: Ő mondta. De nem igaz. Lehetetlen legalább, hogy igaz legyen. Megismertem a multját.

Én: A multját? Ezt maga úgy mondja, mintha valami titkos összeesküvőt vagy elszökött fegyencet fedezett volna fel benne.

Az ifju: Ő, sokkal rosszabbat ennél. Megtudtam, hogy egy kacér, érzéki leány, aki tizenöt-éves kora óta legalább tíz emberrel flirtelt. Hogy találkákat adott egyes ismerőseinek s a páholyban és az asztalnál engedte, hogy nyomogassák a lábát. Ma huszonöt éves, tehát minden évére esik egy férfi, akivel bensőbb barátságban állott, ami azt jelenti, hogy mielőtt én megismertem, legalább tíz férfi megölelte és megcsókolta. Beláthatja, kedves uram, hogy szakítanom kellett. Egy ilyen leányt én nem vehetek feleségül.

Én: Egyáltalában nem látom be. Ha egy ilyen leányt nem akar feleségül venni, akkor valószínűleg nem is fog megnősülni, vagy ha igen, csak ama különös, rendkívüli s rendes számitásba be nem vehető szerencsésjénél fogva, mert meg engedte találni önmek a sok ezer fekete közt a néhány fehér hollók egyikét.

Az ifju: Hogyan, hát olyan leány, aki tisztán, ártatlanul lép a házasságba, az fehér holló,

akit csak különös szerencse röpén az ember ölébe?

Én: Nem, drágám, a tiszta, ártatlan leány egyáltalában nem fehér holló, sőt abban a társadalmi rétegben, ahonnan maga házasodni akar s ahol a leánynak nem kell okvetlen dolgoznia s a családi élet üvegházában bontogathatja ki szépségének szirmait, az ilyen leány a fekete holló, azaz a normális jelenség. Tisztaság és ártatlanság azonban nem jelent megcsókoltatlanságot és megöleletlenséget.

Az ifju: Ön tehát helyesnek tartja, hogy a lányok nyakra-főre ölelkezzenek, csókolózzanak, találkázzanak és flirteljenek?

Én: Helyesnek? Édes istenem. Én azt se tartom ideálisan helyesnek, hogy a férfiak nyakra-főre csókolózzanak, ölelkezzenek, találkázzanak és flirteljenek. Sőt továbbmegyek, le a szerelmi élet teréről: azt se tartom helyesnek, hogy a férfiak, ha ügyvédek, meggyőződésük ellen tárgyalnak, ha orvosok, meggyőződésük ellen szakvéleményeznek, ha tanárok, meggyőződésük ellen tanítanak s ha írók, meggyőződésük ellen írnak. Egyáltalában minden téren helytelenitem a hazugságot, a csalást, a képmutatást, mivel azonban a mai társadalmi rend olyan, hogy ez többé-kevésbé minden téren uralkodik, igazságtalanságnak tartom, ha egyszerre a szerelmi élet terén s ott is éppen a lányokkal szemben az ideális korrektséget követeljük meg minimumnak. Ha én egy ügyvéd, orvos vagy ujságíró barátomról azt mondom, hogy derék, becsületes, korrekt uriember, ezzel csak azt állítottam, hogy se a büntetőtörvénykönyvbe, se a fontosabb és általános elismert erkölcsi

gyelmet kapott. A legfőbb hadur parancsa megnyitotta börtönének ajtaját s visszaadta neki a tőle elrabolt kincsek egyikét: a szabadságot. Ez a kegyelmezés most már közmegegyezőség tette, hogy Mattachich jogtalan és erőszakos elítélésnek lett áldozatává. Máskülönbén hogyan adhatott volna neki kegyelmet a király? Hiszen ha vétke volt, akkor borzasztó nagy volt az ő vétké: akkor feldulta a királyi ház egy tagjának családi békéjét s közönséges gonoszított szennyével mocskolta be egy vérbeli herceg-asszony hírnevét. Akit, jogosan ítéltek el ilyen cselekedet miatt, annak bizonyára kegyelmet sohasem adott volna a király. Hahát kegyelmet kapott mégis, akkor úgy kell lennie, hogy a felséges ur időközben valamely módon meggyőződést szerzett a Mattachichra mért ítéletnek jogtalanságáról.

Rabságából egyenesen hazasiétt Mattachich Magyarországra. Itt keresett magának szövetségeseket, hogy szabadságához visszavivja azt a másik kincsét is, mely nélkül értéktelen az élet: a becsületet. Lótott, futott fűhöz-fához, feltárta bizonyítékait, kifejtette igazát, — meddő maradt minden fáradozása. Elhitték neki, hogy a ráfogott becstelenséget nem követte el, ámde segítőkészet nem nyújtottak feléje sehol. Így hát felszedte sátorfáját s kerestél a külföldön támogatókat becsületének visszavívására. Talált is Ausztriában, Szászországban, Berlinben, Párisban, — talált mindenütt, csak minálunk nem. Minálunk csak egy pikáns botrány rendkívüli szenzációjának érdekes hőstét látták benne; a becsületéért küzdő tisztességes embert nem tudták vagy nem akarták benne meglátni. Pedig ha a katonai bíráskodás, amint a közös hadsereg-

ben divik, ártatlanokat rabláncra fűzhet és megbélyegezhet, ez nem azoknak a veszedelme, akik idegen földön felkarolták e magyar honpolgár ügyét, hanem édesmindnyájunké, akiknek fiaira és testvéreire kiterjed ugyanezen katonai bíráskodásnak borzasztó pallosjoga.

Azt az asszonyt, aki egyedül tehetett tanúságot az ő ártatlansága mellett, Mattachich megszöktette a bolondok-házából. S elvitte a legbiztosabb menedéke: Párisba, a civilizált világ kulturlelkiismeretének székvárosába, amelyre a földgömbnek mind az öt világrésze állandóan ráárasztja az egyetemes nyílvanosság sugárözönét. A hercegasszony ott fogad hírlapírókat, állja mindenkivel a szót, felel bonyolult kérdésekre, tárgyalgásában megérint minden képzelhető problémát: szavait a telegráf szertehordja az egész világba, az egész világ hallja, látja, érzi, tudja, hogy ez a nő egészséges lelkű s birtokában van itélőképessége csorbátlan teljességének. S e fordulat után vajjon Mattachichra nézve hogyan alakul a helyzet? Eleinte bírói üldözéssel fenyegetik ugyanarról az oldalról, ahonnan őt Möllersdorffra hurcolták. Majd békés kiegyezésre törekcszenek ugyanonnan a hercegnővel s feltételül csak azt kötik ki, hogy dobjá el magától megszabadítóját. S utóbb, mikor az asszony ezt megtagadja, hát elejtik ezt a feltételt is és így folytatják az egyezkedési kísérleteket. Nyilván arra spekulálnak, hogy a béke helyreállta után Mattachich gyöngédségből és lovagiasságból lemond becsületének visszavívásáról, nehogy rehabilitálása újra felkavarja a régi port.

S mind e dolgokhoz a magyar közvéleménynek egyetlen szava sincsen? Ez a néma közömbösség való-

ban megfoghatatlan jelenség. Hát mindegy nekünk, hogy hol itt az igazság? Nem Mattachichnak az érdeke az, hogy az ő pörét újra felvegyék s benne, most már a nyilvánosság ellenőrzésével, új ítéletet hozzanak. A magyar nemzetnek nem is annyira erkölcsi, mint inkább politikai érdeke ez. Nem mondjuk, mert nem tudjuk, hogy Mattachich ártatlan. De egész halmaza a legvalószínűbb tüneteknek szól a mellett, hogy lehet ártatlan. S ha csakugyan az, akkor itt gyorsan és gyökeresen kell egy nagy tisztogatásnak beállania. Akkor követelnie kell társadalomnak, közvéleménynek, sajtónak és parlamentnek, hogy kotródjék el valahára nyilvános intézményeink sorából az a rettenetesen barbár katonai bíráskodás, mely a bírói függetlenség biztosítéka nélkül, a nyilvánosság ellenőrzése nélkül, vádnak és védelemnek elválásjogsága s egymással való egyenlő jogu mérközése nélkül ártatlan embereket rabokká, becstelen embereket bélyegzett gonosztevőkkel tehet. Akár magasabb nyomásnak kényszere alatt, akár gyarlóságából könnyen megmagyarazható tévedés révén hozta meg a katonai igazságszolgáltatás ezt a kegyetlen ítéletet, a mindnyájunkat fenyegető veszedelmen ez nem változtat semmit. Mi fiainkat és testvéreinket nem akarjuk tovább kiszolgáltatni annak a középkori inkvizícióra emlékeztető, sötét és barbár katonai törvénykezésnek, mely a legjobb esetben erkölcsileg és értelmileg képtelen, a rosszabbik esetben magasabb parancsszóra nem is hajlandó az igazság kiderítésére.

Bármit határozzon Mattachich magára nézve, a magyar közvéleménynek követelnie kell az ő pöre revízióját.

törvényekbe ütköző dolgot el nem követett, de egyáltalában nem azt, hogy a konvencionális hazugságoknak s a professzionátus szélhámoságoknak nem hódol. Tehát csupán azt, hogy a véték és erény normális keveréke s nem azt, hogy tiszta, lepárolt erényesség. Mert ha az volna, külön megemliteném s hangulatom szerint, nemes hőnek vagy futóbolondnak nevezném. Ha tehát a polgári tisztességesség címét bárkinnek megadjuk ilyen emberileg elérhető félbecsületesség alapján, mért ne járjon ki a tisztességes, ártatlan leány címe annak, aki szintén csak apró, jelentéktelen cselekedetekkel, néhány csókkal, egypár térdnyomással tért el a tisztességtől, az ártatlanság lényeges kellékeit azonban megőrizte?

Az ifju: Mint látom, ön nem fogja fel tragikusan a flirtet s nem siratja a régi idők, zárdákban nevelt, angyallelkű és mimóza-testű szüzeit, akiknek az első csókot a férjük adta.

Én: Én a régi jó idők egyáltalában nem siratom vissza, mert nagyon valószínűnek tartom, hogy ezek régi rossz idők voltak. Az emberek a multban valószínűleg erkölestelenebbek, gyarlóbbak, hazugabbak, egyszóval: hitványabbak voltak, mint ma. Különbén is ez a francia regényekből és társadalmi drámákból ismert, a zárdából egyenesen a nasszozóba lépő szüz (aki különben épp e művekben is rögtön férjhezmenete után megosálja a férjét) csak egy társadalmi osztály, a dugszadag születési vagy pénzemesség leánya, aki számára a házasság nem egzisztenciális, hanem csupán sziv-ügy. Az ilyen akkor megy férjhez, mikor ő vagy a szülei akarják s mihelyt a szíve akarja, férjhez is mehet. A mi társadalmi rétegünk leányai azonban, akiket mi el- illetve

el nem veszünk, nem akkor és ahhoz mennek, amikor és akikkel ők akarnak, hanem ahhoz, aki veszi őket s akkor, mikor ez jön. S mivel a mai gazdasági rend mellett egy intelligens ifju csak harmincadik éve táján szabadithatja fel a maga Csipkerózsikáját a leányság elátkozottságából, érthető, ha az így meghosszabbított leányságu szüzek legalább az üvegen át nyalogatják a szerelem mézét: azaz flirtelnek. Jobb volna, ha tizenhétéves korában mindegyik férjhez menne, de ha a társadalmi rend olyan, hogy a nemi érettség időpontja nem esik egybe a családalapítás lehetőségével, bele kell nyugodni következményeibe s miattuk nem a leányok, hanem a társadalmi rend rosszasságát kell okolni.

Az ifju: Ez mind nagyon szép. Számomra és minden férfi számára azonban mindennek dacára elviselhetetlen az a gondolat, hogy az a leány, akit mi feleségünké, hitvesünké, jövőendő gyermekeink anyjává akarunk tenni, a mi csókoknál előtt már más ajkát érezte ajkán, a mi ölelésünk előtt már más karjában pihent.

Én: Kedves barátom. Keleten a vagyonosabb nőnek nem szabad elfátyolozatlanul járni az utcán, mivel az önézetes muzulmán sérti már az a gondolat is, hogy az ő nejét más férfiszem láta. Nem egy keleti rege szerint a mohamedán nagyur leszurta a legszebb odaliskjét, ha egy idegen megpillantotta. S e világban a gazdag ember nem egy, de sok, gyakran száz meg száz nővel szemben érzi ezt a féltékenységet, melyet bizonyára ön is tulzottnak tart. Nos, ennek a nyilvánvaló barbár pasa-gondolkodásmódnak maradványa a mai európai, egyneűségben élő vagy élni szándékozó férfi féltékenysége a fele-

sége vagy menyasszonya megcsókolatlanságára, megöleletlenségére vagy pláne megfűkszirozatlanságára. Mintha bizony attól a csóktól feltámadna az imádott nő arcán s attól az öleléstől lekopnók a derekai! Igen, pasa-gondolkodás ez, amely egy alacsonyabb fejlettségi fok maradványa s a fejlődés folyamán el is fog tűnni. Igen, a redingótos pasák végnapjait éljük!

Az ifju: Ön azt hiszi? Hisz ez azt jelentené, hogy az ember lemondjon a vágyáról egy oly lény után, aki kizárólag, egyedül s az egész életén át őt szeresse, azaz az ideális, tiszta, örök szerelemről.

Én: A szerelemről erről a fajtajáról le is kell mondani. Se nő, se férfi, egyáltalában senki se szeret csupán egy embert, hanem mindenki többet szeret s az, akiről azt mondja, sőt hiszi is, hogy egyedül szereti, csupán a leginkább szereláta. Nem egy keleti rege szerint a mohamedán Minden nemes érzés egyre szélesebb hullámgyűrűket törekszik verni. Az ember-szeretet nemes lelkekben emberiség-szeretetté, sőt világ-szeretetté szélesül. A szerelem nem volna méltó gyermeke és válfaja a szeretetnek, ha lényege és édessége a kizárólagosságban, megszorításban, a korlátozásban rejlenék. Ha tehát egy nőt szeret, ne kérdezze tőle, hogy szeretett-e, kedvelt-e már egyszer valakit, hanem azt, hogy szereti-e magát. Ha ennek igazságáról meggyőződött, ne törődjék mással, multtal, jövővel, hanem menjen bele a szerelembe. Azaz: a maga esetében vegye feleségül a nőt...

... Másnap azt hallottam, hogy az ifju szakítási kísérletért bocsánatot kért a leánytól s néhány hét múlva meglesz az esküvőjük.

BELFÖLD

Az olasz szerződés. A ma közzétett rendelet alapján, amelylyel a kormány fölhatalmazást kapott az Olaszországgal való kereskedelmi és forgalmi viszony rendezésére, mint Bécsből jelentik, utasították a vámhivatalokat, hogy az Olaszországgal való forgalmat október 1-étől október 15-ig bezárólag a státuszkvó alapján kezeljék. Az október 15-ike után következő időre nézve történt egyezmény végrehajtására legközelebb megjelennek a külön rendeletek. E rendeletek tartalmáról az osztrák kereskedelmi minisztérium máris értesítette a kereskedelmi és iparkamarákat.

Változások a honvédervisi karban. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király *Hódóly Elek*et, a budapesti honvédhelyőrségi kórház parancsnokát a szegedi kerület egészségügyi főnökévé nevezte ki. Hódóly helyére *Tóth Gyula*, a honvédervisi alkalmazó iskola parancsnoka került, akinek helyét viszont *Szilágyi József* törzsorvos foglalja el. A budapesti honvédkórház másik törzsorvosát, *Kosztka Emil*t, Munkácsra helyezték át s Munkácsról jön Budapestre az utóda, *Rozs István* törzsorvos is. *Szilágyi* helyére budapesti törzsorvosa *Binder Emil*t neveztek ki Székesfehérvárról. Zágrábi kerületi főnökké *Hrabéczy István* pécsi főtörzsorvost nevezte ki a király.

Paritás a közszállításkor. A boszniai és hercegovinai közszállítások ügyében az Országos Iparegyesület a kereskedelmi miniszterhez a nyáron fölterjesztett intézést, amelyben kifejtette annak szükségességét, hogy ezekben a közszállítókban a magyar iparnak az osztrák iparral teljes paritáson elbírás biztosítások. Erre a fölterjesztésre most az egyesület a következő leíratot kapta:

Augusztus 1-én a bosznia-hercegovinai közszállítások ügyében hozzám intézett fölterjesztésére értesítem t. Cimet, hogy ezen közszállítók rendezése tárgyában a cs. és kir. közös pénzügyminisztériummal tárgyalást indítottam, melynek során a t. Cim által előterjesztett óhajokat is érvényesíteni szándékozom.

Berzeviczy Kolozsvárott.

Kolozsvár, szeptember 30.

Ragyogó szép időben ma délelőtt folyt le a *Szent György-szobor leleplezése*, *Berzeviczy Albert* közoktatásügyi miniszter jelenlétében. Az ünnepély a dalkör énekével kezdődött, mire *Halzer Károly* miniszteri tanácsos beszédet mondott, előadván a kolozsvári szobor létesítésének történetét és köszönetét fejezte ki a miniszternek a támogatásért. Beszéde alatt a szoborról lehullott a lepel. *Berzeviczy* miniszter ezután szép beszédben méltatta a szobor felállítását, amely tanúsága annak is, hogy a művészettörténet iránti érdeklődés ébredni kezd társadalmunkban.

Örömmel üdvözlö az, ugymond, mert meggyőződése, hogy nemzeti történelmünknek csak akkor fogjuk jövőnk haladásának érdekében valóban gyümölcsözővé tethetni, ha abban nemcsak a politikai és fegyveres harcok sorozatát, de a békés szellemi munka alkotásainak folyamatát is meglátni és megszeretni tanuljuk. Ez meggyőződése, hogy oly mértékben fog sikerülni nemzeti művészetet alkotnunk, amely mértékben sikerül nemzeti művészetit multunk meglévő, fájdalom ugyis kevés emlékeit, feltárnunk, összegyűjtenünk és a nemzet minél szélesebb rétegeinek közjára tenünk, mert az igazán nemzeti művészetnek két táplálék forrása van: a történeti hagyomány és példa és a néplelek kincsei. E gondolatnál mond köszönetet a kormány nevében Kolozsvár közönségének e legújabb műalkotás felavatása alkalmából és mindazoknak, kik annak létesítése körül buzgólkodtak.

A beszédet lelkes éljenzést követte, mire *Szvaccina Géza* polgármester szép beszéddel átvette a szobrot a város oltalmába. Ezután bemutatták a miniszternek *Luchs Kálmán* műépítész, a régi szoborművelés stilszerű talapatának tervezőjét. A miniszter ezután a *Szent Mihály-templomot* látogatta meg és a *Mátvás-szobrot* meg

egyszer megnézte. A miniszter ezután a közönség lelkes éljenzése között a *Tanítók Hunyadi-házához* hajtatott.

A *Tanítók Hunyadi-házának* felavatása is délelőtt folyt le. Az Eötvös-alap bizottsága még az ünnepély előtt közgyűlést tartott, amelyen *Szvaccina* polgármestert dísztaggá választotta. Az ünnepélynél a minisztert az ifjuság fogadta. A megnyitást ünnepsége azzal kezdődött, hogy az egyetemi ifjuság elénekelt a Himnusz. *Ujváry Béla* elnök megnyitóját után *Gósz József* az országos bizottság nevében üdvözölte a minisztert, mire *Csernátorny Gyula*, Kolozs megye új tanfelügyelője az erdélyrezi tanfelügyelők nevében, *Pallós Albert* a kolozs megyei tanítótestület nevében beszéltek, majd *Ujváry Béla* bejelentette, hogy az Eötvös-alap 20.000 koronás dr. *Berzeviczy*-alapot tett le, amelyből az új internátusban két tanító árvája kap ellátást. Ezután *Berzeviczy* miniszter mondott nagyhatású beszédet.

Báró *Eötvös József* korszakalkotó munkásságát jellemezte néhány kelcs szóval. Amit — ugymond — Eötvös önmagának megígjolt, hogy a jövő iskolamesterei észre fogják venni működése nyomait, beteljesedett, azt a magyar tanítói kar hálája és kegyelele azzal is tanúsította, hogy dédelgetve szeretett kincsét, humánus jótékonyági intézményét nagy Eötvösünkről „Eötvös-alap”-nak nevezték el. Ha méltó volt ahhoz a névhez a gondolat, a cél, amely az intézményt létrehozta, mind méltóbbá válnak rá azok a sikerek is, amelyek fejlődése, haladása és alkotásai felmutatnak s amelyeknek legújabbja, de bizonyára nem legutolsója, a kolozsvári tanítók háza. Ezek az eredmények legvilágosabban mutatják, mire képes a magyar tanító, ha az igazán nemes célokra egyesülve összetart, ha az elérhető vési célba, mérlegelje az erőket és viszonyokat és magát senki által sem véturra nem vezetve, bizalommal fogadja el azok segítségét és azok jóakarati irányítását, akiket szolgálati viszonyra, köteleessége és feladata egyaránt vezéreül jelölt ki.

A kolozsvári tanítók házat közös egyetértéssel Hunyadi tanítóházának neveztük el. Ez az elnevezés nemcsak azt a ténylet példázza, hogy ez az intézet a Hunyadi Mátyás szülővárosában, a már előbb Hunyadiakról elnevezett téren épült fel, de példázza azt is, hogy mint Hunyadi János és az ő nagy fia, főképp az anyagi fegyverek s a katonai erények hatalmával küzdtek le azokat a veszélyeket, amelyek a magyar haza fennállását akkor fenyegették, úgy kell majd azoknak, akiket a magyar tanítóház küldött ide kiképzés végett, az erények és ismeretek szellemi fegyvereivel vértetetlen kikerülniök innen, hogy a változó kor igényeire képes szintén a haza jövőjének megszilárdítását, szintén a műveltség, a nemzeti szellemi magyar műveltség békés uralmát segítsenek ezen a földön minden időkre biztosítani. Örül, hogy a mai ünnepeken az erdélyrezi tanítóházat oly nagy számmal láthatja együtt és biztosítja őket, hogy érdekében és a nemzeti köznevelés érdekében működhetni léte legeszebb feladatának és legszebb jutalmának tekint, bármily megítélésben részesülne működése. Háláját fejezi ki a rokonszenves üdvözlétért és az Eötvös-alap vezetőségének azért, hogy egy alapítványt nevével nevezett el s a kormány nevében köszönetet mond mindazoknak, akik az új intézet létrehozása körül buzgólkodtak. Aztán szeretettel emlékeztet meg *Péterffy Sándorról*, akinek nevét az Eötvös-alap egyetlen ünnepnapján sem szabad említenet hagyni, Isten áldását kérte a tanítók Hunyadi-házára és azt megnyitottnak jelentette ki.

A miniszter zajos tetszéssel kísért beszéde után *Móricz Ida* tanítónő elszavalta *Havas István Avató* című versét. A miniszter erre a tanítók lelkes éljenzése közt távozott az intézetből és délután egy óraker elutazott. A perronn báró *Feilitzsch, Böldi, Kiss Mór* rektor és az egyetem tanácsa, *Szvaccina* polgármester és a városi tanács, valamint számos notabilitás jelent meg. A miniszter innen *Bánffy-Hunyadra* ment, honnan az esti személyvonattal Budapestre utazik. A tanítók-házának felavatása alkalmából banket és díszgyűlés volt.

Azután az Eötvös-alap küldöttsége a város-ház közgyűlési termébe vonult, hol *Szvaccina* polgármesternek átadták a dísztaggági oklevelet. *Szvaccina* polgármester megköszönte a kitüntést és kijelentette, hogy Kolozsvár város tanácsa úgy tekinti magát a tanítók itt tanuló fiával szemben, mint szülei helyettesét. Délután a tanítók országos bizottsága díszgyűlést tartott, melyen *Solyom János* elnök a tanítói közszellemről érkezett. *Márki Sándor* egyetemi tanár „Mátvás király és az iskola” címmel nagyza-

básu felolvasást tartott, végül *Koltay Lajos* állami tanító „A magyar nyelv tanítása a nem magyar ajku iskolákban” címmel tartott előadást. A díszgyűléshez sok üdvözlő távirat érkezett.

KÜLFÖLD

Az orosz-japán háború.

Budapest, szeptember 30.

Pétervári jelentés szerint a japánok Mukden környékén az egész vonalon támadások léptek föl. Ugyane jelentés szerint *Miscsenko* és *Samsonov* tábornok kozákjai sok sikerrel azon vannak, hogy a japánok előrenyomulását feltartóztassák. E híreket eddig sem angol, sem japán forrásból meg nem erősítették. A londoni lapok jelentései nagyrészt Port-Arthur helyzetével foglalkoznak és míg egyes tudósítók az ostromló sereg állapotát betegségek és veszteségek következtében kedvezőtlennek mondják, más levelezők azt állítják, hogy a japánok már a belső erődök előtt állanak és a vár nagyon rövid idő múlva hatalmukba kerül. Port-Arthur közeli bevételének reménye már annyiszor kísértett az angol lapok harctéri híreibe, hogy méltán jogosult az a szkepszis, amivel most már az ily híreket fogadják.

Mindenesetre nem tagadható, hogy a japánok még a tél beállta előtt egy Port-Arthurnál, mint Mukden környékén döntő vereséget szeretnének mérni az ellenségre. Ennek a törekvésnek felel meg a véderőtörvénynek bejelentett reformja is, amely 200.000 emberrel szaporítaná a rendes katonaságot. A tervezett törvény a legvilágosabb bizonyítéka annak, hogy Japán emberanyaga kimerült és már rendkívüli intézkedésekhez kénytelen fordulni. A tartalékban való szolgálati kötelezettségnek öt évvel való meghosszabbítása bizonyára tekintélyes summával emelné a képzett katonák számát, amely betölthetné a harctéren elesett vagy megebesült tgyvagy beteg katonák helyét. Ennek a lehetőségében azonban, hogy ebből az anyagból új hadosztályokat állítanak föl, komolyan kételkedni kell, mert Japánban nincs meg a tartalékos tisztek intézménye és a már nyugalomba vonult, de még harc képes tisztek állománya a három tartalék-dandár felállítás és a csapatokban elesett és megebesült tisztek pótlása folytán csaknem teljesen kimerülhetett. Aztán az öreg emberekből és részben családapákból formált, rokkant tisztek által vezetett csapatok aligha érnek a csapatban annyit, mint a harctéren jelenleg álló aktív hadosztályok és tartalékdandárok. Az utóbbiaknak tisztekkel való ellátása végett a hadiskola négyszáz első éves növendékét időnek előtte tisztekké kellett kinevezni. Egyébként az új hadosztályok megalakítása is több hónapot venne igénybe, úgy hogy ezek a csapatok aligha érhetnének előbb a harctérré, mint az Európából mozgósított második orosz hadsereg. Ezek a körülmények is és nem csak a tél közeledése értetetővé teszik, ha Japán mielőbb döntő csata után vágyakozik, mert akkor aztán, bárhogy is dőljön el ez a nagy csata, európai békeközvetítést vár szövetségeseitől.

A mai táviratok közt figyelmet keltő az a hír is, hogy *Alexejev* helytartót visszahívták s a szerencsétlenkező ember nem is tér többé vissza Keletáziába. Nagyobb meglepetést keltett ennél az a távirat, hogy *Avellan* tengerészeti miniszter is ál-

dozata lett az orosz fegyverek balszerencséjének. Az orosz flottát a háború alatt annyi csapás érte, hogy Avellan helyzete már rég tarthatatlanná vált. A meglepetést nem is Avellan bukása okozta, hanem utódjának a kinevezése. *Rosdestvenszkij* tette meg a cár tengerészeti miniszternek, ugyanazt, aki már el is indult Kronstadtból mint a balti flotta parancsnoka, de flottájával megrekedt a libai kikötőben. Akkor azt jelentették, hogy a balti flotta indulása azért szenved halasztást, mert bevárják még három-négy hadihajó elkészülését, nagyon valószínű azonban, hogy a tengerészeti minisztériumban készülő személyi változás volt az oka a megrekedésnek.

Port-Arthur ostroma.

London, szeptember 30.

A dráma utolsó felvonása már nem késleltetik soká, mert a japán sereg ereje a végsőig meg van feszítve, a csapatok fáradtak. Az ostromhoz a japán vezér a legutolsó korosztálybelieket rendeli, akik bámulatos hősiességgel és halálmegegyezéssel harcolnak az ágyukért halálharcot vívnak. Az Aranyhegytől jobbra levő szeszgyárat a japán gránátok romba döntötték, a vízvezetéket elzárták, a japán hadihajókról pedig folyvást bombázzák a kikötőt. A *Daily Telegraph* jelenti Sanghaiból tegnapi: Kínai jelentés szerint a port-arthuri ostromló had vesztesége esetenként és sebesültekben jóval felülmúlja a 30.000 főt. A sereg az elmúlt napokban 12 hüvelykes taracktegeket kapott.

Páris, szeptember 30.

Pétervári jelentés szerint *Alexejev* kormányzó táviratot intézett a cárhoz, amelyben jelenti, hogy Port-Arthurban lévő, Franciaországban vásárolt nehéz ágyuk csaknem mind hasznavehetetlen állapotban vannak már. A helyőrségen, amelyet a 24-iki és 25-iki nehéz ostromok erősen kimerítettek, már csak tízenkétezer harc képes katona van. A P. erőd a japánok kezébe esett, a Kereszt-erőd azonban, amely ellen az ostromlók szintén támadást intéztek, az oroszok kezében maradt.

Pétervár, szeptember 30.

Csifuban nagy nyugtalanságot kelt három japán cirkálóhajónak az ottani kikötő előtt való megjelenése. Mind a három hajó egy vonalban áll, közvetlenül a kikötő bejárára előtt. Ugy látszik, hogy ez *Togónak* újabb intézkedése, amelylyel végképpen el akarja vágni a Port-Arthurral való összeköttetést. Tegnapi éjjel akna-naszádok jelentkeztek a kikötőben, amelyek aztán a japán hajóhaddal egyesültek.

Pétervár, szeptember 30.

A *Brseviya Vjedomosti* csifui tudósítója táviratozza tegnapi kelettel: A Pecsili-öböl kínai részében cirkáló japán hajóhad mindig merészebben jár el. A két utolsó éjjel japán torpedónaszádok mentek be elhomályosított lámpákkal a Csifui-öböl kikötőjébe, kikutatták a dsunkákat és őrizet alá vették a kikötőbe érkezett hajókat. Japán adatok szerint az orosz hajóhad helyzete a port-arthuri kikötőben tarthatatlanná vált, amióta sikerült a japán tüzérségnek oly állások megszállása, melyekből a horgonyozó orosz hajókat ágyuzni lehet. Ezért az orosz hajóhad kénytelen lesz a kikötőt elhagyni. Közvetlenül várható a bekövetkező tengeri ütközet. Teljesen megbízható értesülésem szerint mindezek az adatok koholtak. A valóság az, hogy a japánok az utolsó támadásuknál óriási veszteségeket szenvedtek és mindenütt visszavertek. A soraikban aknákkal okozott károk oly óriásiak voltak, hogy támadásaikat 26-ika óta nem újították meg. Az ideérkezett 25-iki keletű port-arthuri levelek igen bizalmas hangúak és annak a meggyőződésnek adnak kifejezést, hogy az erősséget nem veszik be.

A port-arthuri flotta végnapjai.

Csifu, szeptember 30.

A legutolsó elfoglalt erődítményekről a japánok már kis távolságra lövöldöznek *Port-Arthur kikötőjét és a benne horgonyozó orosz hadihajókat biztos célt képeznek.* Az orosz hajóraj helyzete válságos lett: alig képesek már nyílt tengerre menni, de mégis kénytelenek lesznek megpróbálni a japán blokádtörést, mert a kikötőben nem kerülhetik el a biztos megsemmisülést. A kikötő nyugati bejárata a japánokra nézve már hozzáférhető. A japánok lassan és óvatosan operálnak, mert félnek a sűrűn lerakott orosz aknáktól. A hangcsingsangi erődöt kétfélföldnyi távolságról, a liaotesanit pedig másfél mérföldről bombázzák a japánok.

London, szeptember 30.

A keletázsiai olasz hajóraj parancsnokától az a jelentés érkezett az olasz tengerészeti minisztériumhoz Rómába, hogy az orosz hajók kirohantak *Port-Arthurból*, de a japán hajók körülverték őket és nagy veszteségekkel visszavonulásra kényszerítették. Más oldalról ezt a kitörést nem erősítették meg. A csifui japán konzul biztosít felőle, hogy a japánok most egyenesen a kikötőbe lőnek, ami az orosz hajóraj ottmaradását lehetetlenné teszi.

A manduriai harcok.

London, szeptember 30.

Az orosz sereg zöme Mukdentől északra van összehívva. A két szárnyat erős tüzéradállások, sáncok, árkok és tüskés drótsövények védik, a délfelől levő utak pedig alig vannak aknázva, úgy hogy a japán seregeknek nagy nehézségekkel kell majd megküzdniük. E pillanatban még bizonytalan, vajjon az orosz sereg tartani fogja-e Mukdent. A jelek az ellenkezőre vallanak. Mukdenben elterjedt hírek szerint a főcsatát Hancsölingnél várják, melyet az oroszok nagyon megerősítettek. A mukdeni helyzetre nézve nagyon rossz jel, hogy a kínai munkások, még azok is, kiket szerződés köt, kezdenek onnan elköltözni. — A *Standard*nak jelenti Kuroki főhadiszállásáról, hogy nap-nap után fordulnak elő kisebb ütközetek az orosz lovaság és Kuroki seregei között. Az oroszok nagy része visszavonul a Mukdentől északra eső területre és utban van Tieling felé. Tieling meg van erősítve és e pillanatban kozákok tartják megszállva. Hir szerint erős orosz csapatok őrködnek Mukdentől délkeletre. A japánok kínai rablókat, kik a Liao-ho körül kerültek kezükbe, lefejeztek.

Berlin, szeptember 30.

Pétervári távirat szerint a japán harcivonal két szárnya megkerülő mozdulatot készül végrehajtani. A japánok Mongolország déli részén önkénteseket toboroznak a bennszülöttek közt, akiket Inkauban fegyvereznek fel.

Alexejev visszahívása.

Páris, szeptember 30.

A *Matin* úgy értesül Pétervárról, hogy *Alexejev* helytartót visszahívták *Mandsuországból* és hogy négy-öt nap múlva elutazik. Visszahívásának az az ürügye, hogy a cár az ő szájából akar teljes felvilágosítást nyerni a manduországi dolgok állapotáról. A valóság azonban tulajdonképpen az volna, hogy *Alexejev* többé nem tér vissza Mandsuországra.

Avellan bukása.

Berlin, szeptember 30.

A *Lokalanzeiger* magántáviratot közöl, amely szerint *Rosdestvenszkij* tengernagy foglalja el *Avellan tengerészeti miniszter helyét, aki állásáról lemondott.* *Csuhnin* tengernagy lesz főnöke a Kelet-Ázsiába induló hajórajnak és *Birüev* e hajóraj másodtengernagyja.

Japán hadtervek.

London, szeptember 30.

A *Daily Telegraph* jelenti Sanghaiból: Japánban az idén az ujoncokat több hónappal előbb hívták be, mint rendesen. Hir szerint a japánok készülődnek, hogy *Szahaibint* még októberben megszállják. *Mandsuországra* szakadatlanul mennek segédcsapatok. A japánok sokat szenvedtek a beriberitől, mely állítólag több áldozatot szed, mint az összes csaták. Azt hiszik, hogy a járvány állott fött rizs élvezetétől ered. A 11. hadosztályt a betegség és egyéb veszteségek majdnem teljesen megsemmisítették. Hun folyó áthidalására sok vasuti vonal szállítja a hidépítőanyagot észak felé. Október elejére várják a japánoknak Mukden felé való előrenyomulását. Hir szerint a japán katonák feldultak és kifosztottak egy orosz templomot Liaojangnál, melyet orosz épületek tartottak.

A Novik ágyút.

Pétervár, szeptember 30.

Vladivosztkból táviratozzák, hogy egy *Trubin* nevű matróz önként ajánlkozott, hogy buvárkészülékkel leszáll a tenger fenekére, hogy megvizsgálja a japánok által elsüllyesztett *Novik* cirkálót és esetleg megmentse a hajó ágyút és löszereit. Kétnapi fáradozás után a matróznak sikerült kiemelnie a *Novik* löporoskamráját, az ágyúlövegeket és az ágyukat. *Trubin* nyilvános díszeteket kapott és előterjesztették a Szent György-renddel való kitüntetésre.

Uj orosz kölcsön.

Pétervár, szeptember 30.

Hir szerint a kormány új kölcsönt készült felvenni s azt főképp Franciaországban és Hollandiában akarja elhelyezni.

Az eltűnt attasék.

Páris, szeptember 30.

Az *Echo de Paris* azt állítja, hogy gilgenheimi *Hänschen* lovag port-arthuri német katonai attasé és *de Couverville* francia attasé augusztus 17-én hagyták el *Port-Arthurt* egy dsunkában, amelyen francia lobogó volt kitűzve. A japánok ezt a dsunkát augusztus 20-án elsüllyesztették és a két tisztet megölték, hogy irataikhoz jussanak. Az idézett lap hozzáteszi, hogy remélhetőleg a francia kormány nem lesz oly ügygü, hogy vizsgálatot tart ebben a dologban, mert a japánoknak könnyű lesz bebizonyítani, hogy a dsunka, amely a két tisztet vitte, orosz aknába ütközött.

A forrongó khinatak.

Páris, szeptember 30.

A Pekingben lévő külföldi követek, akik mindössze 800 fónyi katonasággal rendelkeznek, a kínai külügyminisztériumban bejelentették a folyton növekedő idegengyűlöletet, amelyet egy új titkos társaság szít a nép közt. A társaság állítólag október 7-én az összes külföldiek ellen általános támadást tervez. A külföldi követek újabb boxerlázadástól félnek.

A cár Odesszában.

Odessza, szeptember 30.

Miklós cár *Alexandrovic Mihály* nagyherceg kíséretében délután 2 órakor ideérkezett és megszemlélte a harcra induló csapatokat. A város fel van lobogóva. Az összes üzletek zárva vannak, a környékről nagyszámu lakosság gyűlt össze.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Szeptember

30-án új előfizetés nyílt a Budapesti Napló. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése eszen a napon lejárt, méltóztatásukkal a megújításról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

HIREK

Budapest, szeptember 30.

— **Károly István főherceg utja.** Fiuméből táviratozzák, hogy Károly István főherceg a *Rovensca* jachton hetek óta az Adrián hajózik s most a dalmát tengerpart körül jár. A jacht vasárnap Fiuméba érkezik, ahol a tére leszerelik. A főherceg a telet családjával együtt a lisszai kastélyban fogja tölteni.

— **A szász király betegsége.** Drezdából jelentik, hogy jól értesült körök állítása szerint György király állapota nagyon veszedelmes s hogy a király az őszi hónapokat nem fogja túlélni. A mostani javulás csak pillanatnyi és látszólagos. Utána annál rohamosabban fog a beteg ereje hanyatlani.

— **A műegyetem új tanára.** Tegnap azt jelentette egy félhivatalos könyvnyomatos újság, hogy *Bielek* Miksa, a József-műegyetem tanára nyugalmra vonult s hogy a katedrára *Cserháty* Jenőt, a Ganz-gyár villamos szakosztályának igazgatóját hívták meg. E hirre vonatkozólag a József-műegyetem rektori hivatala most kijelenti, hogy a műegyetemen most nincs egyetlen katedra sem üresedésben s így nem is hívhattak meg rá senkit.

— **Bánffy Szegeden.** Mint szegedi tudósítónk jelenti, báró Bánffy Dezső ma este oda érkezett. A pályaudvarnál kevesen várták, nagyobbára azok, akik megválasztásáért legtöbbet buzgókodtak. Báró Bánffy három napig marad Szegeden.

— **A számvevőszék ünnepe.** Kedves ünnepély folyt le az állami számvevőszék tegnapi tanácsülésében. Ez alkalommal elismerő meleg szavak kíséretében nyújtotta át ugyanis az állami számvevőszék elnöke *Klímes* Gyulának, a számvevőszék első titkárnak a Ferenc József-rend lovagkeresztjét, melylyel ő felsége kitűnő szolgálatait kiintette. Meghatottan mondott köszönetet a kitüntetett, hangsúlyozván, hogy e kitüntetés kuforrását elnökének jószágában, hivatalársainak bizalmában és szeretetében találta.

— **A király vadászatán.** Bécsből táviratozzák: Ó felsége kis vadásztársasággal zergevadászatra *Radmerbe* utazott. A vadászatokon résztvesz *Ferencz Szalvátör* főherceg és *Lipót* bajor herceg. Az elutazás előtt vadászreggeli volt a schönbrunni kastélyban.

— **Koch Róbert nyugodalomban.** Berlinből jelentik hivatalosan, hogy a német császár mint porosz király Koch Róbertet, a világhírű tudós tanárt, fölmentette a járványkórházi igazgatói állásától és nyugdíjat engedélyezett neki. A nyugdíjazás a professzor saját kérésére történt.

— **Apponyi üdvözlése.** Makóról táviratozzák: *Glatz* Antal megyebizottsági tag indítványt adott be Csanádmegye törvényhatóságához, hogy a törvényhatóság és a megye nevében üdvözlőljék gróf Apponyi Albertet az interparlamentáris konferencián kifejtett munkálkodásáért.

— **Román tisztek hadseregünkben.** A román kormány, mint Bécsből jelentik, tizenkét tiszteletet küldött tanulmányának folytatása céljából az osztrák-magyar hadseregbe. A román tiszteket a prágai, brünnei, troppai, salzburgi, laibachi, bécsújhelyi, olmtüzi és klosterneuburgi helyőrségekbe osztották be.

— **Egy szerb asszony hagyatéka.** Siklóson tegnap meghalt *Bojnovics* Zsófia 97 éves magánzónő. Ma fölbontották végrendeletét, melyből kivehető, hogy 150.000 koronát érő vagyonából 50.000 koronát *Bogdanovics* Lucian budai görög-keleti püspöknek hagyott, aki ezelőtt öt évvel, mikor a siklósi hitközséget meglátogatta, néhány pernyi látogatást tett a matronánál is. A végrendelet szerint az elhunyt házat a siklósi görög-keleti lelkésznek hagyományozta, azzal a kikötéssel, hogy a mostani lakók életfogytiglan ingyen lakjanak benne. Az elhunyt a vagyon harmadrészevel nem rendelkezett, rokonai pedig nincsenek.

— **Lots Károly állapota.** Lots Károly állapotában csekély javulás mutatkozik. A beteg ma reggel józian evett s ápolójai, különösen leányával hosszasán elbeszélgetett.

— Gróf Andrássy Dénesné itthon.

Krasznahorkaváralján keszen áll a mauzóleum s néhány hét múlva beköltözik csóndes magányába, örök nyugalomra a lakója: gróf Andrássy Dénesné. Egyike a nagy magyar asszonyoknak, akik mindenféle nemes erényekben, hitvesi szeretetben és hűségben, jó cselekedetek áldásos művelésében éltek át az életüket, örök mintaképpül a jelennek és az utókor számára. Hazajön a nemes halott München városából, ahol két éve, hogy elhunyt és ideiglenesen eltemetett. Hazavárja, hazahozta az, aki túlélté őt, az özvegy hitves, aki méltó társa volt erényeiben, a hitvesi szeretetben és hűségben, a jótettek művelésében. Nem lehetett az, hogy idegenben maradjon gróf Andrássy Dénesné, a maga közelébe kívánta a siron tul is az erős hitvesi hűség. Szól a jelentés a halott grófasszony hazatéréséről e bensőséges sorokban:

Kétéves mély gyászom és bánatom igaz érzelme nékem gyászünnepé avatja boldogemlékü áldott jó nőm szentelt hamvainak hazaszállítását és a számára épített mauzóleumba örök nyugóra leendő eltemetetését.

Nem találok ugyan hálás szívem sajnó sebére gyógyírt sehol, de isten kiváló kegyelme folytán mégis némi megnyugvást ad megrendült lelkemnek az, hogy 36 éves boldog házasságom egyedüli osztályosa, kedves feleségem példás életét és ő nagy lelkéhez méltó alkotásiban itt megörökíthettem.

Most, midőn a szeretett nőm haló porai számára szánt műemlék teljesen kész, fájdalom szívvél jelentem feledhetetlen jószágom németnek

csikszentkirályi és krasznahorkai
ANDRÁSSY FRANCISKA grófnénak

1904. évi október 26-ikán, mint elhalálozási napjának második évfordulóján, Münchenből — Rozsnyón át — Krasznahorka-Váraljára leendő átszállítását s e napnak délutáni óráiban ugyanitt a római katolikus szertartás szerint foganatba veendő eltemetetését.

Örök béke virraszson drága porai felett!
Gróf Andrássy Dénes.

A halál napjának második évfordulóján, október 26-án délután harmadfél órakerkezik a halott külön vonaton Rozsnyóra, ahol *Félián* Ferenc kanonok áldja meg, onnan kocsin Krasznahorkaváraljára. Itt *Bubics* Zsigmond kassai megyés püspök végzi a temetés szertartását. Áldja meg előző napon a mauzóleumot is.

— **Gróf Vay Péter felolvasása.** Gróf Vay Péter pápai protonotárius ma délután 5 óraker a Pázmány-egyesület felkérésére igen érdekes konferenciát tartott a Budapesti Katolikus Kör dísztermében nagyszámu közönség jelenlétében.

Élénk plasztikus színekkel festette Kelet-Ázsia mai állapotát és evvel kapcsolatban a missziók mai működését. Hosszasabban foglalkozott a különböző misszió-telepekkel és azok humanitárius és apostoli működésével, mindenfelett a Jézus-társaság híres telepét említette fel, ahol nevelőintézet, könyvnyomda, szerkesztőség, sőt csillagvizsgáló és meteorológiai intézet is van. Koreáról is beszélt s az ismeretlen ország előnyeit fejtegetve, az érdekes előadást Japánnal fejezte be.

A világlátott jeles egyházférfit előadását nagy figyelemmel hallgatták és gyakran tapsokkal jutalmazták.

— **Nyiri miniszter kalandja.** Bécsből írja tudósítónk, hogy Nyiri Sándor honvédelmi miniszternek tegnap este Bécsből Budapestre utaztában kellemetlenség esett a vasuton. Mikor ugyanis este 8 óra után a gyorsvonat Marcheggre ért és a lokomotívot kicserélték, a kerékeket vizsgáló alkalmazott észrevette, hogy a honvédelmi miniszter szalonkocsijának tengelye megrepedt. Jelentést tett erről az állomásfőnöknek, aki lekapcsoltatta a szalonkocsit és a miniszter más kocsiba szállott át. A miniszter megajándékozta a vasuti munkáit.

— **Házasság.** Dr. Edelstein Bertalan, a budai izraelita hitközség rabbija, eljegyezte *Porges* Gizella kisasszonyt, dr. *Porges* Lipsei főrabbi leányát.

— **A cárról.** Egy amerikai lap érdekes képet fest a cár magánéletéről. A cár tehát fotografál, némelykor melankolikus verseket ír és szeret biciklizni. Mikor azonban Pétervárot van, nagyon sok a dolga. Annyi audienciát ad a minisztereknek és más hivatalnokoknak, hogy alig marad szabad ideje. Dolgozószobájában késő éjszakáig ég a lámpa, mert a miniszterei elárasztják aktákkal, amelyeket át kell néznie. Így aztán a sok apró részlettel gyakran nem látja tisztán a dolgok lényegét; csaknem azt lehetne hinni, hogy a miniszterei szándékosan fárasztják agyon a sok aktával. A cár jelleme sokkal inkább hasonlít nagyatyjához, mint atyjához. Képessége és ragyogó jelleme ellenére mégis anyja és a miniszterek befolyása alatt áll.

— **Lujza hercegnő szélhámosai.** Mióta kitudódott, hogy Lujza hercegnő Párisban van, ugyancsak sok dolgot adnak neki azok az élelmes kereskedők, akik a legképtelenebb árukat ajánlják föl neki — hitelleb és azok a szelid arcú kéregetők, akik a hercegnő szomorú sorsának hirtelen jobbrafordulását jó alkalomnak találják arra, hogy valamit „keressenek.” A spekuláló kereskedőket lerázza valahogy a nyakáról, a kéregetőket pedig, amennyire telik tőle, megajándékozza. De már a szélhámosság több fejlődést okoznak neki. Hanem azok sem foghatnak ki rajta. A minap például levelet kapott, amelyben egy nagyon hosszú és nagyon előkelő nevű uriember, aki az ősnemesi címeken föltul a püspöki címet is bitorolta, raffinált módon pénzt kért „Lavigerie biboros műveinek folytatására.” Lujza hercegnő, az elmebeteg Lujza, törbe csalta a ravaszkodó kéregetőt. Mattachich könyvének párisi kiadójához utasította, azzal, hogy ott száz frankot fog kapni. Mikor pedig az előkelő megjelenésű szélhámos annak rendje és módja szerint nyugtázta is már a fölvetett összeget, az üzlet előtt elhelyezett rendőrök lefűltek. A hercegnő azonban nem kívánta a megbüntetését. Mindebből, úgy látszik az tűnik ki, hogy a hercegasszonynak helyén van a szive is, az ezse is...

— **A betörő huszárkapitány.** Mayer Alfonz huszárkapitány s felesége, Müller Helén betörési ügyében a főkapitányságon *Szentkirályi* Béla fogalmazó vezeti a vizsgálatot. Ma a bécsi rendőrségtől átirat érkezett a főkapitánysághoz, amelyben értesíti a budapesti rendőrséget, hogy Mayer Alfonz huszárkapitány ma náluk önként jelentkezett és egyelőre fogva tartják. Mayer és nejét a bécsi rendőrség is körözte. A házaspár ugyanis hosszabb ideig lakott Bécsben s ezalatt több ezer korona adósságot csinált, amelynek kifizetése elől megszökött. Ugy látszik, hogy a szédelgő házaspár több nagyobb városban követett el hasonló csálást.

— **Az alkohol ellen.** A X. nemzetközi alkoholelles kongresszus munkás-bizottsága tegnap este *Kiss* Adolf elnök vezetésével a központi városházán ülést tartott. A bizottság elhatározta, hogy a tél folyamán a munkás szervezetekben alkoholelles előadásokat és vitaestélyeket rendez, továbbá hogy alkoholelles munkás-egyesületet létesít. Kivánatosnak tartja a bizottság, hogy a pálinkának esti 8 óran tul vasárnapokon való kimérése ellen akciót indítsanak. E célból a munkás-szervezetekkel és betegsegélyző pénztárakkal együttesen megkeresi az Országos Közegészségi Egyesületet, hogy a kérdés tárgyalására nyilvános népgyűlést hívjon össze.

— **Az orosz zsidók sorsa.** A *Berliner Tageblatt*nak táviratozzák Pétervárról, hogy az orosz belügyminisztériumban most újból összeírják azokat a falvakat, amelyekben a zsidók szabadon telepedhetnek. Ez úgy történik, hogy azokat a községeket, amelyekben különösen élénk a forgalom, falvaknak nyilvánítják s így azokban a zsidók is lakhatnak. Ez az intézkedés folytatása a Plehve által kezdeményezett reformoknak.

— **Védelem a tüvész ellen.** Holnap, szombaton délután 4 óraker, az Oreczy-uton, a tüzoltóság gyakorlóterén rendkívül érdekes bemutatást rendeznek a batóságok előtt a Minimax tüzoltó-készülékkel. Erdeklődőket szívesen látnak.

— **Sugár a pincében.** Brettner Kálmán a vásárhelyi fogház pincéjében vezetett valamelyes bűnéért. A pince sötét volt, de a szegény rab szivében tűz égett. Nagy, oltathatlan tűz, amely a maga világosságával egészen elborította azt a fekete foltot, melyet az ő büne hagyott a lelkében. A szegény Brettner Kálmán szerelmes volt. Szerelmes a maga hitese feleségébe, akitől elszakították azok a kegyetlen birák. Akik kegyetlenek, mert öregek és elfelejtették, hogy mi a szerelem. Ha még emlékeztek volna üdvözítő örömeire és szörnyű gyötrelmeire, bizonyára nem ítélték volna olyan kegyetlenül a szegényt, szerelmes Brettner Kálmán fölött és meghagyták volna a Csillagbörtönben, a hová elfogatása után vitték és ahol néhanapján láthatta az ő édes párját. Mert nem azért volt a vásárhelyi pince a pokol Brettner Kálmán számára, mert sötét volt, hanem mert éjszakájába nem világíthatott bele az a gyönyörű két csillag, melynél szebb és ragyogóbb az égbolton sincs Brettner együgyű hite szerint. És ez a két csillag, az ő felesége két szeme hívta, csalogatta éjjel-nappal Brettner Kálmánt. És ezért a szemparéért vállalkozott újabb, nagy bűnre. Átörte a vásárhelyi pince falait és ment amerre az a két csillag csalogatta. Csak ez után és ezért és nem, hogy szabaduljon a börtöntől és büntetéstől. És hogy ebben senki ne kételkedhessen, nagy ákom-bákom bötükkel maga irta meg a hődmezvásárhelyi börtön igazgatójának. Ákom-bákom bötükkel, de igaz érzéssel, megható egyszerűséggel. De beszéljen a levél maga helyett, amelyet mi szösz szerint leközlünk:

Nagyságos igazgató ur!

A legmélyebb alázattal kérem, bocsásson meg, hogy Vásárhelyről elszöktem. Nem azért szöktem, hogy én a rabságtól megszökjem; én ki akarom az időmet tölteni, de én nem bírok Vásárhelyen lenni, mert én nagyon sajnálom a feleségemet, mert én szegedi vagyok és itt Szegeden csak bejöhett a feleségem minden vasárnap, hogy meglássam, de Hódmezővásárhelyre nem bír jönni, mert nagyon szegények vagyunk és nincs utiköltség.

Nagyságos igazgató ur! Leborulok sirva és könyörgöm a nagyságos igazgató ur kegyes színe eliben, ha visszajövök, ne veresse majd reám a békó-vasat. Én a legjobb viseletű rab leszek és akarom a rabságom kitölteni, bármilyen nehéz is lesz. Csak ne vegye el azt, hogy a feleségem be ne jöhessen; és ne verjen engemet békó-vasra, hisz én úgy se szökök el, csakhogy itt Szegeden akarom a rabságomat kitölteni. Az elszökésem oka csak a családomból való szerelemből történt és hogy az időmet Szegeden a fogházban és nem Vásárhelyen akarom kitölteni. Kérésemet könnyel áztatva megújítom, alázatos szolgálata: Brettner Kálmán.

Az igazgató ur bizonyára éppen olyan meghatottsággal olvasta Brettner Kálmán levelét, mint mi és minthogy ő talán még nem felejtette el, hogy milyen üdvözítő és gyötrelmes érzés a szerelem, teljesíteni fogja a szerelmes rab kívánságát.

— **Automobil-szerencsétlenség.** Lembergből táviratozzák: Gróf Sibics, az ismert sportman automobillja tegnap iszonyu sebességgel száguldott végig a Jászó és Grozló közötti országúton. Az automobil elütött egy kocsiat, aki kocsija mellett állt. A szerencsétlen ember szörnyethalt.

— **Háziipari tanfolyam.** A székes fővárosi tanács Labanc-uti iskolájában egy háziipari tanfolyam felállítását rendelte el. A tanfolyamra, mely október 1-től április végéig tart, a növendékek a kosárfonást, főleg a kerti butorkészítést tanulják. A tanfolyamon csakis a tizenkét évet betöltött növendékek vehetnek részt. A tanítás ingyenes. A leányok a kákaforonási munkákban nyernek gyakorlati oktatást.

— **Az új plébános.** Trencsénből táviratozzák: Miss Rezső plébánost tegnap iktatták be hivatalába. A beiktatást dr. Chelényi illavai esperes végezte s utána az új plébános hazafias szellemű, magyar prédikációt tartott, amelyben fogadta, hogy egyháza és hazája érdekeit odaadással fogja szolgálni és hívei lelki szükségletét szeretettel gondolni. Délután banket volt.

— **Bobrikov utóda.** Obolenszki herceg, az új finn kormányzó, ugylászik csakugyan engedékenyebb, mint elődje volt. Csak a minap jelentette ki, hogy a finnek nem akarja eloroszosítani, most pedig nyugodtan hallgatta végig a szocialisták küldöttségének szónokát. Akik a jelenetnek tanúi voltak, azt írják, hogy a kormányzó a beszéd közben elápadt s többször idegesen kapott a ka-djához, de aztán megfékezte magát s nyugodtan hallgatta a szocialista szónokot, aki a következőket mondta:

Főkormányzó ur! Bizva abban a kijelentésében, hogy minden őszinte véleményét, még ha nem egyezik is az önével, meg kíván hallgatni, Tammerfors szocialista munkásai ideküldtek bennünket, hogy kifejezést adjunk a gondolatok egy részének, amelyeket az utóbbi években kénytelenek voltunk elhallgatni. Közölni akarjuk önnek, hogy a nép alsó rétegei elkeseredéssel vannak eltelve a mostani sulyos viszonyok miatt. A szabadságot szerető, becsületes nép vagyunk s ezért nem tudunk hozzászokni az aljas kémszerezhöz, amelyet az utóbbi években az ország és a nemzet szegényére meghonosítottak. Ebben az országban, ahol a személyes szabadság évszázadokon át szent és sérthetetlen volt, maholnap ez a fogalom egészen ismeretlen dolog lesz. A rendőrség, amelynek azelőtt ebben az országban, ugyszólván semmi dolga sem volt, most mindenbe beleárja magát s beleszóllhat minden békés polgár dolgába, a nélkül, hogy attól kellene tartania, hogy felelősségre vonják. Minthogy a rendőrségnek ilyen szellem kapott lábra, egész sereg elázott ember akadt, akik aljas kenyerkeresetből alapítalon följelentéseket tesznek békés polgárok ellen s ezzel hallatlan igazságtalanságot okoznak. Följelentenek egyesületeket, amelyek törvényesen elismert szabályok alapján működnek. A gyűlekezési szabadságunkat, amely e népnek, különösen pedig a munkásszótálynak mindenkor drága és szent joga volt, elrabolták. A sajtószabadságot az egész országban hihetetlen módon megcsönkítették s különösen a számára névbe is fejletlen munkás-sajttal bírnak el szigorúan. Értésünkre adták, hogy ha lapjaink nem változtatják meg az irányukat, be fogják őket szüntetni. Egy szóval, a nép legalsó rétegeit teljesen megfosztották attól a lehetőségtől, hogy gondolatjait szabadon kifejezhesse. Kérjük, főőkormányzó ur, igazságos dolog-e ez? Mi már ezt a természetellenes elnyomást többé el nem viselhetjük; nem szívatjuk többé ezt a levegőt, amelyet mindenféle szerencsevadászok bepizkítanak s azért kérjük főőkormányzó urat, tisztítsa meg.

— **Automobil-turisták.** Az évente rendezett nagy nemzetközi automobil-kiallításán, amelyet december 9-től 25-éig tartanak meg Párisban, az idén első ízben fognak pályázatot hirdetni turista-szobák berendezésére. A francia automobil-klub véleménye szerint ugyanis az automobil-közlekedés rohamos növekedésével szemben a létező kényelmi és egészségügyi berendezések nem felelnek meg a turisták szükségletének. A klub e pályázat által olyan berendezési tippet akar teremteni, amely mintául szolgáljon a vendéglés és szálló-tulajdonosoknak. Háromfajta berendezési formával lehet pályázni: nagyvárosok és fürdőhelyek elsőrangú szállóiban, kisebb városok középkeresetű szállóiban és végül vendégházakban létesítendő turista-szobák mintáival. A pályázaton a tiszteletdíjakon kívül egy ötezer frankos, két kétezer frankos és két ezer frankos díj kerül kiosztásra. A pályázatokat október 5-éig kell beadni.

— **Letartóztatott család.** A rendőrség többrendbeli család miatt letartóztatta Kovács Mihály 30 éves volt gyógyszerészét. Az illető bel- és külföldről mint budapesti gyógyszerész és tüzetlulajdonos egy csomó árut rendelt, melyeket potom árán elköttyavetített. Vett libát, libaszirt, esernyőket, cognacot, pálinkát, női kalapokat, droguista cikkeket. Megrendelésében hangoztatta, hogy az utánvételes küldeményeket elvélv nem fogadja el s a pénzt az áru beküldése után rögtön megküldi. A meg-reklamálások elől úgy védekezett, hogy egy nagyobb vétel után lakást változtatott. Ilyen módon sok feljelentés érkezett be ellene. Átadják a bíróságnak.

— **Az őrszem.** A hadseregben továbbszolgált hivatásos altisztek és csendőrök érdekeit képviselő szaklap indult meg ilyen címen *Künstler* Jenő szerkesztésében. Az első szám gazdag és változatos tartalmu, méltó a szak-körök pártfogására. Az új lap kéthetenként jelenik meg, kiadóhivatala: Sarkantus-utca 3.

— **Százitis évig élt.** Tordáról írják, hogy Pántya Mihály topánfalvai földműves 110 éves korában meghalt. Halála előtt pár nappal még lovagolt és vigan mulatott a korcsmában. Az

elhunytak hét felesége és 25 gyermeke volt, kik közül kilenc van életben. Pántya egész életében nem dohányzott, de annál inkább szerette a szeszesitalokat.

— **Ipar a javító-intézetekben.** Az igazságügyi miniszter rendeletet intézett a királyi ügyészséghez, utasítsa őket, hogy valahányszor ifjúkori büntetések dolgában indítványt terjesztenek a bíróság elé, ne fogházbüntetést indítványozzanak, hanem azt, hogy a fiatal bűnösöket küldjék javító-intézetekbe. A javító-intézetekben tudniillik száz üres hely van, aminek nem az az oka, hogy az ifjúkori büntetések száma lett kisebb, hanem az, hogy egyrészt a javító-intézeteket bővítették és reformálták, másrészt az, hogy az ügyészségek és bíróságok nem igen vették tekintetbe az igazságügyminiszter utasítását. Javító-intézetek fejlesztése érdekében pedig az utóbbi években igen üdvös munkát végzett az igazságügyminiszterium. A *Jogtudományi Közöny* értesülése szerint ma ezer hely van ezekben az intézetekben, amelyek igazán európai színvonalon állanak. Az újonnan épült kassai javító-intézetben szövőipari, faipari és bőripari műhelyeket rendeztek be, műkerteteket honosítottak meg, sőt a kiszabadulóknak a kormány még munkaszereket is ad. Az aszodi és rákospalotai intézetekben is készülnék meghonosítani a kassai intézet intézményeit s most már nincs egyéb hátra, minthogy javítandó ifjakat is szolgáltatson a bíróság. Ez pedig igazán nem nehéz Magyarországon.

— **Világosság.** Világosság név alatt szabadgondolkodók társasága alakult Budapesten, amely a szabadgondolatnak s az antiklerikális agitációnak szolgálatában áll. A társaság ugyan-csak *Világosság* címmel havi folyóiratot is ad ki, melynek most megjelent száma igen tartalmas. A folyóirat beszámol a szabadgondolkodók római kongresszusáról, érdekes cikkeket közöl Csik Bálint és Szabó Ervin tollából. Az érdekes folyóiratot Kun Sámuel szerkeszti és számonként husz fillérről lehet megszerezni, a Kertész-utca 41. szám alatt lévő kiadóhivatalban.

— **Szélhámós versenyterén.** Ily című hírünkben megírtuk, hogy egy *Jirziesek* Rezső nevű 15 éves lovaszfiu, a turfón családokat követett el. Jirziesek ma annak a közlésre kért fel bennünket, hogy a róla elterjesztett hír teljesen apleltalan s ellene így vizsgálat nem is folyhat.

— **Letartóztatott sikkasztó.** A rendőrség letartóztatta Makkos László filőpszállási születésű 21 éves postatisztet hivatali sikkasztás miatt. Makkos a filőpszállási postahivatalnál volt alkalmazva s a napokban onnan 1364 koronát sikkasztott és megszökött. A sikkasztó Németország felé vette útját s járt Hamburgban, Cuxhafenben, Altonában. Japánba akart áthajózni, az idegenben azonban meggondolta a dolgot, visszajött Budapestre s a *Zöld korszor* szállóban vett lakást. Innen állították elő a főkapitányságra. Az elsikkasztott pénzből mintegy 500 koronát költött, a többit megtalálták nála.

— **Nagy tűz.** Nagy-Szebenből táviratozzák, hogy tegnap este az egyesületi bank raktárában tűz támadt és nagymennyiségű gabona, tengeri és széna pusztult el. A kárt 180.000 koronára becsülik. A tűz valószínűleg gyújtogatásból eredt.

— **Tolvaj színeszón.** A rendőrség tegnapelőtt letartóztatott egy fiatal leányt, aki több katonatisztet meglopott. A leány kihallgatásakor *Merk* Margarétának mondta magát. A rendőrség most megállapította, hogy *Merk* Margaréta veszedelmes tolvajné, valódi néven *Pentolín* Annának hívják s bécsi születésű 20 éves színeszón. Bécsben több színház kardonője volt, majd orfeumokban lépett fel. A fiatal leány hamar elzüllött. Megszokta a könnyelmű életet és mert költséges passzióit nem tudta föözni, barátokat tartott, akiket rendszeresen meglopott. Ezért *Bécsben* hathónapi börtönre ítélték. Amikor kiszabadult, Budapestre jött és itt próbált szerencsét. Itt azonban hamarosan elfogták és mert feljelentés híján lopásért nem vonhatták felelősségre, a toloncházba vitték és csavargás címen büntették harminc napra, azután visszatoloncolták Bécsbe. Az elzüllött leány ott folytatta a lopásokat, majd két héttel ezelőtt visszatért Budapestre és a ka-

lonatisztrek vetette ki a hálóját. Egész csapat tisztet lopott meg, de csak egy közöshaderegbeli főhadnagy tett ellene feljelentést, akit érzelvényhárítóknak neveztek. *Pentolin* Annát ma kísérték át az ügyészségre.

— **Rablás a vasuton.** A páris-havrei expresszvonaton — mint Párisból táviratozzák — ma vakmerő rablás történt. Ismeretlen tettesek feltörték azt a teherkocsit, amelyben az Amerikába szánt csomagok voltak s a postaszakokat kirabolták. A kár jelentékeny; a tettesek nyomtalanul eltűntek.

— **A könyvkötők sztrájkja.** A sztrájkoló könyvkötőket és munkaadókat ma délelőtti békéltető-tárgyalásra hívta egybe *Pesty* Ferenc belvárosi előjáró. A tárgyaláson megjelent a mester részéről: *Molnár* Mihály, *Gottemayer* Nándor, *Leszli* Károly, *Güttler* Antal, a Franklin-Társulat részéről *Osvold* Károly művezető és az Athenaeum részéről *Rónai* István művezető; a segédék részéről: *Dincser* István, *Miklós* István, *Pintér* János, *Szorentini* Viktor, *Udriczki* Károly és *Farkas* Sándor. Megjelent azonkívül *Melkó* Bertalan, az ipartestület elnöke, *Garlathy* kerületi kapitány és *Lode* Rezső iparfelügyelő. A tárgyaláson a napi kilencórás munkaidőt mindkét fél elfogadta, az uszonnádó beszámítása nélkül. A munkabérré nézve egy állapodtak meg, hogy az első éves segéd 27, a második éves 34 s a harmadéves 38 fillér minimális munkabért kap óránként. A segédmunkások és munkások részére a segédék hétszázalékos bérjavítását kérték; a munkaadók ezt a kérelmet elutasították, amibe a munkások, megbízóik jóváhagyásának fönntartásával, beleegyeztek. A béke így most már biztosítva van.

— **Az osztályorsjáték húzása.** Az osztályorsjáték mai húzásán tizenöt ezer koronát nyert a 13794. számú sorsjegy; tízezer koronát 54478; ötezer koronát 80; kétezer koronát 31524 101515 104835 89249 26294 75800 53290 13436 92393 20967 10491 18796 31487 13662 26752 57060 66298 8788; ezer koronát 90292 87796 22045 80507 19783 1690 96485 30876 47486 80397 40347 28953 16366 79026 28317 63010 69804 30898 84182 100930 31007 76814 54314 35786 42578 73015 38057 40663 64399 47256 61116 67030 68053 82472 95284 99411 4453 10680 83805 96451 321 31769 36001 45382 60888; ötszáz koronát 38184 75506 14956 66242 33273 87319 61945 18100 88661 47240 42733 107961 29532 46565 50593 68398 80227 90575 33060 43252 39892 10993 105762 2371 26089 96728 36763 57772 4909 18004 18454 30908 43060 62900 62221 100715 11523 18180 21342 29937 30815 41191 62777 83651 89720 94334 53048 66617 80978 98211 101510 7657 9203 18319 55113 62051.

— **Kiss szerenőseje nagy!** Vásároljon osztályorsjegyet Kiss Károly és Társa bankházánál, Erzsébet-körút 19. szám alatt.

Lujza hercegnő ügye.

Budapest, szeptember 30.

Az affér során legutóbb tudvalegleg utjabban fölmerült Alice monakói hercegnő neve is, aki levelet írt Lujza hercegnőnek, de azokat elkobozták. Párisból jelentik, hogy Alice monakói hercegnő, aki sárthói kastélyába hívta meg Lujza hercegnőt, 1897-ben ismerkedett meg vele a Rivierán. A két hercegasszonyt itt mutatták be egymásnak s a monakói hercegnő akkortájt vált el az arától. Mindketteken felismerték életük történetében azokat a közös vonásokat, amelyek aztán közelhözötték őket egymáshoz s szoros barátságot teremtettek közöttük. A Rivierán néhány szép napot töltöttek együtt, aztán szétváltak utjaik, többé nem találkoztak.

Mielőtt Lujza hercegnőt Lindenhofba vitték, gyakran mondta környezetének:

— Ha semmi más menedékem nem lesz, felkeresem az én jó Heine Alicemet. (A monakói hercegnő ugyanis a Heine-családból származik.)

Az utolsó időkben is sokat beszélt róla:

— Csak tudnám, mi lett Alicéből.

Végre a jó barátónő életjelt adott magáról, levelet írt. Csak hogy mostanában, tekintettel az utjabbi vizsgálatra, amely Párisban fog megtörténni, Lujza hercegnő aligha tehet eleget barátónője meghívásának. Nincs azonban kizárva az sem, hogy Lujza hercegnő elmebeli állapotának megvizsgálása Németországnak vagy Ausztriának egy nagyobb városában fog megtörténni.

A gondnok nyilatkozata.

Lujza hercegnő gondnoka, dr. Feistmantel, tegnapielőtt a következő nyilatkozatot adta ki:

Valótlán az, mintha nem törekedett volna a hercegnő jogi védelmére és hogy a hercegnő mit sem tud a vagyonáról, anyai örökségéről, ékszeiről és toalettieiről. Az anyai örökségre vonatkozólag kijelenti, hogy hosszú tanulmányozás után arra a meggyőződésre jutott, hogy céltalan dolog a belga király ellen pert indítani, becselelt-beli kötelességének tartotta azonban, hogy ezt a meggyőződését közölje a hercegnővel.

— Igazán hálás vagyok ezért, — felelte erre Lujza hercegnő. — Mert nem akarok apámmal perben állani.

Ma pedig azt állítja a hercegnő, hogy mit sem tud az anyai örökségről és méltatlankodva kérdi, hogy mit tett ügyében a gondnok. Hát ő mindig megette a kötelességét és ezental is meg fogja tenni, bármennyire hangzottassák is az ellenkezőjét!

Kijelenti, hogy a hercegnő vagyonáról, jövedelméről és kiadásairól mindig beszámolt a főudvarmesteri hivatalnak. De a hercegnőnek is adott felvilágosítást vagyoni helyzetéről.

— Az a megjegyzés, — fejezi be Feistmantel — hogy a szükséges formalitások pártatlan keresztülviteléhez elsősorban az szükséges, hogy a gondnokságról letesssem, sőt, de nem tartom méltóságomhoz illének, hogy miatta egy beteg vagy félrevezetett asszonnyal polemizáljak.

Lujza hercegnő gondnokának ez újabb mokodásaira a *Neue Freie Presse* munkatársa előtt az alábbiakban adta meg a feleletet:

— Feistmantel ur nyilatkozatai sem meg nem leptek, sem meg nem botránkoztattak. Nyilatkozatait általános emberi szempontból itélem meg és így csak természetes folyamánnyá annak, amit ez az ur eddig tett. Aki így cselekedett, annak így is kell beszélnie; ha másként beszélné, megvallan rosszaságát, már pedig ezt senkitől sem lehet követelet, legkevésbé jogásztól, a jog emberétől. De ki kell jelentenem a következőket: Midőn ezeltől néhány nappal megjelent Pierson nyilatkozata, amelyben engem meggyalázott, akkor a törvény által részemre kirendelt oltalmazónak és gondnoknak kötelessége lett volna, hogy érdekében sikra szálljon. Feistmantel ur ezt nem tette meg, hanem mindig csak a saját védelmére gondolt és ellenem foglalt állást. Ez sem lepett meg, mert Feistmantel ur ebben is hű maradt régi rendszerehez.

A hercegnő azután megjegyezte, hogy Feistmantel *Matachichnak* Barber ügyvéd ellen folytatott perében az ő legelkeseredettebb ellenségét, *Bachrachot* bízta meg a hercegnő legintimebb érdekeinek megvédelmezésével. A hercegnő ekkor megírta Feistmantelnek, hogy viselkedése érdekeit sérti s ekkor meg is történt, hogy Feistmantel maga vállalta el a hercegnő képviselőt.

— Hogy mennyire nem tördött velem Feistmantel, folytatta a hercegnő, az bizonyítja legjobban, hogy a gondnokomat mult évi szeptember óta nem láttam, hogy megszabadulásom óta nem kért rólam hírt és hogy még azt sem kérdezte meg, hogy én, az állítólag gyöngélműjű, tehetetlen asszony, miből élek. Hogyan van az, hogy a pénz, amely a szanatóriumban rendelkezésemre állott, most egyszerre elmaradt? Meg vagyok róla győződve, hogy Feistmantel alaposan felvilágosította testvéremet szellemi és testi elzülésemről és hogy ez volt az oka annak, hogy ő fensége már szánalomból is nem akart engem ebben az állapotban vizontlátni. Ha Feistmantel ur csakugyan akar értem valamit tenni, ugy csak arra az egyre kérem, hogy mielőbb mondjon le a gondnokságról.

A becsületügyi följelentés.

Katonai körök fölfogása szerint az a kérvény, amelyet több budapesti polgár intézett a honvédelmi minisztériumhoz a becsületügyi eljárásnak *Fülöp* herceg ellen való megindítása iránt, tekintettel a becsületügyi eljárásra vonatkozó szabályzatra. — Teljesen jogosult. A szabályzat nem tesz különbséget a tisztakar tagjai között azok rangja, társadalmi állása szerint. A szabályzat idevágó rendelkezései a következők:

7. szakasz. Mindenki jogosult a becsületügyi eljárásnak alárendelt egyének cselekvéseit vagy mulasztásait följelenteni.

9. szakasz. A tábornokok ügyében ítélkező becsületbíróóságok tagjait a hadügyminisztérium rendeli ki.

Tábornokok és hasonló állásuak fölött itélő becsületbíróóság egy tábornagy elnöke alatt hat tábornokból és két őrnagyból áll.

Az a kérdés is fölmerült, vajjon nem tekint-e *Fülöp* herceget a királyi család tagjának, amely esetben a becsületügyi följelentés nem vezetne eredményre. *Fülöp* herceg magyar állampolgár, mert két magyarországi hitbizomány ura, azonkívül pedig, mint a *szász-köburg-góthai* uralkodó család tagja, német állampolgár is. Jogászkörök nézete szerint nem élvez területenkívüliséget, mert a nemzetközi jog értelmében csak az

idegen uralkodókat és a követeket illeti meg ez a jog. Ezek nincsenek alárendelve az idegen államok büntető- és végrehajtó-hatalmának. *Szermélyes* ügyeikben privilégium folytán a *Köburg-Koháry* család tagjait is megilleti ez a jog Ausztria-Magyarországon. Ezt a privilégiumot *Köburg Fülöp* herceg nagatyja kapta. A *Köburg* család tagjainak személyes ügyeiben a főudvarmesteri hivatal intézkedik.

Ez a *Köburg* család egyetlen privilégiuma. Arról szó sincs, hogy tagjai ki lennének vonva az ország büntető hatalma alól. Állam- és család-jogi ügyeire szóló privilégiuma tehát a becsületügyi eljárás alól nem mentesíti *Fülöp* herceget. Annak tisztai rangjánál fogva alá van vetve.

A férj haragja.

Bécsből jelenti tudósítónk telefonon, hogy *Lujza* hercegnő ügyében a tárgyalások Páris és Bécs közt megakadtak. *Fülöp* herceg fel van háborodva gróf *Lónyay* Elemérné távirata és az ellene beadott becsületügyi feljelentés miatt s elhatározta, hogy nem is válaszol a hercegnő prozocióira. Csakugyan dr. *Stimmer*, a hercegnő ügyvédje nem kapott feleletet előterjesztéseire. *Fülöp* herceg hallani sem akar arról, hogy a hercegnő maga válaszoljon ki az orvosokat, akik őt megvizsgálják.

Október.

Süt a nap még, de sugára bágyadt,
Álmosit csak, nem ébreszt már vágyat.
S akire süt, ernyedten járnak,
Nincs meg bennük lángheve a nyárnak.

Ifju dendik a hevülőt adják,
Felöltöjük régi helyén hagyják,
Régi helyén, ahol üdült nyáron,
Kényelmesen s nagyon olesó áron.

No, de erről hallgasson az ének,
Nem születhet minden ember méhnek,
Olyan is kell, ki a korzón járjon
S telen-nyáron sült galambra várjon!

Sült galambra... és asszonnyra, lányra,
Nem is egyre, isten tudja hányra,
Mert a lepke sok virágra lebben
S a szép után megpihen a szebben...

Lepke, lepke, megkopik a szárnyad,
Itt van az ősz, itt vannak az árnyak
S amikor dör hull le a fáról:
Nem egy dendi bajszkötőt árul!

r. a.

FŐVÁROS

Az élelmiszerek drágasága.

Budapest, szeptember 30.

Ma folyt le a drágaság dolgait tárgyaló értekezlet. Ettől ugyan senki se várja, hogy a télen olcsóbban szerzi be a szükségleteit. Az anketén mindenki elmondta, amit a maga külön szempontjából jónak s hasznosnak vél és végezettel a polgármester hálásan megköszönte a tanácsokat. A drágaság azonban ezektől a beszédektől nem fog megcsappanni, ha bárminő jószándékkal is fogja tanulmányozni a tanács a szerztegazó honföldi ideákat. A szegény ember érdekeinek igaz védelmét ilyen uton nem lehet szolgálni; szociális bajok orvoslását sablonokkal és frázisokkal nem lehet irányítani. Ez a tanulsága az anketének. Nagyon kétséges, hogy e negatív sikeren felül lesz-e egyéb eredménye is az új városházán lefolyt tanácskozásnak.

Az értekezlet megnyitásképpen *Halmos* János polgármester változtatta azokat az előzményeket, amelyek az anketé összehívását szükségessé tették. Noha — ugymond — a tanács ismételen foglalkozott az ügygel, mégsem zárkózott el az elől, hogy ezt a szaktanácskozást összehívja. A tanács abban a véleményben volt, hogy az értekezlet helyes mederbe terelése céljából legcélszerűbb lesz, ha kérdőpontokat helyez az anketé elé.

Melly Béla tanácsos előadta, hogy kik vannak meghíva az értekezletre. E szerint képviselő

vanak: a magyar államvasutak, az áru- és értéktörzse, a magyar gazdák vásárosarnok ellátó szövetkezete, a kereskedelmi és iparkamara, az O. M. G. E., az O. M. K. E., a kereskedelmi csarnok, a magyar élelmiszer szállító-vállalat, a magyar kereskedelmi társaság, a központi tejcsarnok, a marhavásári hus-pénztár, a hentes-, mészáros- és sütő-iparésztiület, a közlekedési, közgazdasági és vásárosarnoki bizottságok tagjai a több nagykereskedő. Az elnök fölkérte az értekezlet tagjait, hogy a fölvetett kilenc kérdőpontra, a sorrend szerint, szóljanak hozzá. Az első kérdés a következő: **A tenyésztő- és termelőviszonyok megokolják-e az élelmiszereknek a budapesti vásárokon jelenleg jegyzett árait?**

A kérdéshez először Szilassy Zoltán szolt mint az O. M. G. E. küldötte. Kétségtelen, — ugymond — hogy a mai drágaságot a rossz természetviszonyok idézték elő. De erősen hozzájárul a drágaság növekedéséhez az, hogy túlságosan sok közvetítő kezén mennek keresztül az élelmiszerek. Természetes, hogy a közvetítést véggépp megszüntetni nem lehet, de igyekezni kell a tisztességes verseny fönállásának a biztosítására. A közvetítés túltengésének a korlátozására jónak látja a főváros minden kerületére nézve fogyasztási szövetkezetek föállítást. Nagyobb tarifabeli engedményeket kellene tennie a vasutaknak minden élelmiszere, de különösen a zöldségfélére. Ami az élelmiszer-exportra vonatkozik, nem tart attól, hogy ha nagybubodik a kivitel, akkor emelkednek az árak.

Fuchs István, az áru- és értéktörzse titkára szerint az árak alakulását semmiféle intézkedéssel megkötni nem lehet. A földolog az, hogy a forgalmat olyan helyes mederbe tereljék, amely nélfogva az árak a viszonyoknak megfelelő módon alakuljanak. A törzse mint árszabályozó-intézmény újabb intézkedést tett az íránt, hogy bizonyos élelmiszert (például legujabbban a burgonyát) törzseileg jegyezzék; ezzel bizonyára nagy szolgálatot tesz a termelőknek és fogyasztóknak egyaránt.

Elek Pál a magyar kereskedelmi-társaság képviselőben szolt. Szerinte a vasuti díjszabások igen csekély befolyással vannak az élelmiszerek árakululására s ebben a tekintetben ellenkező nézetben van Szilassy Zoltánnal. Abban is ellenkezős véle a nézete, hogy szerinte nemcsak hogy nem sok a közvetítő, sőt kevés. Mert minél több a közvetítő, ezek egymással annál nagyobb versengést fejtenek ki a így egyrészt kevélytelenek drágábban vásárolni, másrészt olosóbban elárusítani a cikkeiket. A központi vásárosarnok — szerinte — nem a mostani helyére való. A mi viszonyaink különben teljesen különlegesek. Míg Páris, Marseille, Dijont stb. a közvetlen környék látja el élelmi szerekkel, Budapestet, Pozsonyt és más nagy várost a távoli környék élelmez s Budapest vidékéről élmegy az élelmeik Bécsbe, vagy valamely magyarországi nagyvárosba. Az is visszá dolog, hogy nálunk a gazdának vagy kisbirtokosnak derogál, hogy ő maga szállítsa be a termékeit a nagyvárosba, úgy, mint ezt Angliában, Franciaországban és máshol is ivadékról ivadékra cselekszik a földmiveléssel foglalkozók. Indítványozza, alakítsa a főváros részvénytársaságot, amelyben a hatóságnak döntő szerepe legyen. Küldjön ki ebbe a társaságba a főváros hivatalnokokat. Az aukció-ügy kézbevételel a termelők bizalmat nyernek. Ezzel a részvénytársasággal megteremtik nemcsak Budapesten, hanem a vidéken is a közvetítő-osztályt, amire valóban nagy szükség van.

Versits Pál burgonyakereskedő azt kívánja, hogy fokozzák a tengelyen való felszállítást, engedjék meg, hogy a nagykereskedő kicsinyben is árusíthasson a helyi a vagonárut a vagonban kirakás nélkül eladhassák, mert az átrakás sok költséggel jár.

Vámos Gusztáv hatósági közvetítő, tiltakozik azok ellen a vádak ellen, amelyeket fölhoznak a hatósági közvetítő-intézmény ellen s aztán tiltakozik különösen az ellen, mintha ők monopolizálnák az árusítást.

Lindmayer György mészáros a husfélék drágaságának egyik főokul azt tartja, hogy a közvágóhídi és marhavásári intézmények sok tekintetben nem megfelelőek.

Dr. Glöckel Soma az O. M. K. E. képviselője, a legszabadabb kereskedelem érvényesülését óhajtja az élelmiszerek árusításában is, úgy hogy bárkinek, akit akarja, joga legyen bármiféle árucikket árusítani. Mindenféle monopóliumnak ellensége s így eltörülni valónak tartja a hatósági közvetítő intézményt. Nagy baj, hogy a nagykereskedelem számára nincs meg a csarnokokban a kellő hely. Erről gondoskodnia kell a fővárosnak.

Bittner János hentesmester praktikus dolgokat hoz föl arra nézve, hogy miként kellene a vásárosarnokok forgalmát — a díjak mérséklésével — nagyobbá s kedvezőbbé tenni.

... Szabó Kálmán államvasuti igazgató-helyettesi adatokkal igyekszik bizonyítani, hogy a vasuti tarifákhoz például tik szálalékkal való leszállítása igen kevéssé volna hatással arra nézve, hogy az árak csökkenjenek.

Bopolaris György sütőmester óhajtáná, ha a hatóság minél előbb berendezné a sokat sürgetett hatósági sütőkemencéket, mert akkor kiderülne, hogy mennyire valótlán az a állítás, hogy a sütők kenyérszórát üznek.

Fischer Miksa tojáskereskedő a kereskedelemnek hatósági korlátozása ellen szolt. Igenis, avatkozzék bele a dologba a hatóság olyankor, amidőn közegészségi ártalom mutatkozik s ilyenkor ne 10—20 korona büntetést szabjon ki, hanem elzárattással való büntetést, egyébként azonban legyen a kereskedelem tökéletesen szabad.

Glöck Frigyes azt hiszi, ha a három legfőbb élelmiszernek, a kenyérnek, husnak és fűszelékféléknek a helyes forgalomba hozatala végett a hatóság megtesz minden lehetőt, akkor elhárította az élelmiszerek megrágulásának a legfőbb okait. Felhívja az ügyosztályt figyelmen a főváros körüli földélek szennyvizekkel való öntözésének a kérdésére.

Az elnök, köszönetet mondva a megjelenteknek, kijelentette, hogy a most hallott nagy érdekű dolgokat a székesfőváros hatósága tanulmány tárgyává fogja tenni. A székesfőváros hatóságának minden igyekezete oda irányul, hogy a polgárság jólétét előmozdítsa s minden jogos érdeket kielégítsen, a nélkül, hogy bárkinek a jogai megcsorbulnának. Az értekezlet ezzel véget ért.

SZÍNHÁZ, ZENE

Magyar Színház. Szépsikerű bemutatkozásnak volt ma kerete a Magyar Színház mai előadása. Anday Blanka, a színház új tagja, akit a budai színházról is előnyösen ismer a közönség, lépett föl a *Hajúk hadnagyában*, Jadwiga grófnő szerepében. Az újonnan szerződtetett énekesnő kellemesen csengő és terjedelemben sem kicsi hangot s gyakorlott énekutadást hozott a Wessellényi-utcai színpadra. Játékot ez a szerep nem nagyon vesz igénybe, hát erről az oldalról Anday Blankának nem nyilatkozhatunk érdemlegesen, de úgy is szimpatikus színésznőnek bizonyult. A közönség melegen fogadta és egy-egy hatásos énekszám után nyílt színen is megtapsolta.

Nemzeti Színház. Az *Ottikon*, Sudermann nagyhatású színműve, holnap szombaton negyvenegyedezser kerül színez a Nemzeti Színházban. Vasárnap délután a *Folt, amely tisztit* ötvenhatodik előadást éri meg, este *Cyranót* adják. — *Kampis* János új társadalmi színművének, a *Rednőthymén* első előadását október 8-ára tűzte ki az igazgatóság.

Víg-színház. A jövő héten kerül bemutatásra a Víg-színházban *Földes* Imre történeti vígjátéka, a *Hadik huszárok*. Az újdonsághoz, amely nagyszámu személyzetet foglalkoztat, sok korhú jelmez készült. A próbákat *Ditrói* Mór igazgató és *Péchy* Kálmán főrendező vezetik.

Hírek a Király Színházból. Holnap, szombaton lesz a felújítása Offenbach gyönyörű zenéjű operettjének, a *Szép mosónén*nek, amelyben *Kéry* Klára fogja a címszerepet játszani és egy eddig teljesen ismeretlen számot is fog énekelni francia szöveggel. Kivülre részt vesznek még a darabban: V. Szathmáry Zsuzsi, Csatay Janka, Pálfy Mariska, Ferenczy, Gyöngyi, Vécsey, Mihályi, Csizsér és Torma. A Király Színház legközelebbi újdonsága A törvénytelen apa című énekes bohózat lesz, amelyben *Fedák* Sári fogja a főszerepet játszani.

Pályanyertes dráma. Szabadka város színházának félézázados jubileuma alkalmából 1000 korona díjat tűzött ki színműre. *Huszonhét* pályamű érkezett be, melyeknek bíraltára Szabadka városa a Petőfi-Társaságot kérte fel. *Herczeg* Ferenc, *Ábrányi* Emil és *Prém* József, a Petőfi-Társaság részéről megbízott bírálók a díjat a *Névtelen hősök* című háromfelvonásos színműnek ítélték oda, mint amely nemcsak társainál jobb, hanem színpadi sikert ígér és irodalmi értéke is van. A felbontott jellegű levélből kitűnt, hogy a pályanyertes mű szerzője: *Molnár* Gyula fővárosi ügyvéd, akitől a Nemzeti Színházban a *Homokszöveg* és a *Nyári zivatar* című vígjátékok kerültek színezre.

A kolozsvári színház. A belügyminiszter a kolozsvári Nemzeti Színház átvételére, 1905. virágvasárnapjától, 1906. virágvasárnapjáig, pályázatot hirdetett. A mostani szerződés ugyanis 1905. virágvasárnapján lejár; 1906-tól kezdve, mikorra az új színház-épület elkészül, hosszabb időre szolt pályázatot fognak kiírni.

Uránia-színház. *Ráth* István *A világ urai* című darabjából, mely hétfőn kerül bemutatásra, holnap tartják meg a főpróbát. A darabot színes képek és negyven percen át tartó kinematogramok tarkítják.

MŰVÉSZET

Budavár bevétele. Annak emlékére, hogy 1849. május huszonegyedikén a honvédek elfoglalták Budavárát, a tanács Budavár bevételének megfestésére pályázatot hirdetett. A beérkezett pályaművekről ma döntött a zsüri és elhatározta, hogy mivel egyik képet sem találta a kivitelre alkalmasnak, az első díjat nem adja ki. A második díjat *Hegedűs* László, a harmadikat *Dudits* Andor kapta. A zsüri a tanácsnak megvételre ajánlotta *Pataky* László kisebbik képét és *Glöck* főhadnagy festményét. A pályaműveket a közönség holnaptól kezdve október tizenötödikéig délelőtti kilenc órától egy óráig megtekintheti a Múcsarnokban.

Az Amatőr. Az amatőr-fotografia mai rohamos térfooglalása, nagy népszerűsége és mindinkább nemes művészetté való kialakulása idején igazán időszerű annak a pompásan illusztrált, díszes folyóiratnak a megjelenése, mely *Az Amatőr* címen most indult meg mint a gróf *Esterházy* Mihály elnöklelte alatt álló budapesti Photo-Club hivatalos közlönye. Az Amatőr programja, hogy legnevesebb amatőrjeink és írónk cikkei és fényképfelvételei révén minden érdekesebb fényképezési eljárással szakszerűen és mérics élvezetes formában megismertesse olvasóit. Llyképpen kezdődnek épp úgy szolgálnak tudással és utmutatással, mint a művész-fotografusnak. Közli a szak-egyesületekre és kiállításokra vonatkozó híreket s kiad minden hozzá beküldött szép és művészeti képet. Minden számát a szöveg közé nyomott illusztrációkon kívül műmeléklet is díszíti, azoknál víznyeket is fog rendezni s az előzetű által beküldött képek közül a legjobbakat díjjal tünteti ki s belőlük külön kiállítását rendez. A dr. *Kohlman* Artur szerkesztésében megjelenő újság első száma gazdag és változatos tartalmu. Az Amatőr kéthetenként jelenik meg számos képpel, külön műmeléklettel s előzetési ára egy negyed évre 3 korona 60 fillér. Egyes szám ára 60 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivatal (Budapest, V., Honvéd-utca 10.) ingyen és bérmentve küld mindenkinek, aki ezíránt egy levelezőlapon hozzá fordul.

IRODALOM

Képes Családi Lapok. A magyar olvasóközönségnek kedvelt hetilapja, a *Képes Családi Lapok* mostanában gúzdát cserélt, amennyiben *Gárdonyi* Ignác, az újságírás régi, tapasztalt munkása vette át, hogy olyan formában és olyan tartalommal adja az olvasóközönség kezébe, amelylyel annak szeretetét magának kivívhatja. Az olvasóközönségnek alkalma lesz meggyőződni arról, miként sikerül az a törekvése. A *Képes Családi Lapok*nak már mai száma is a legkiválóbb írók dolgozataival és sikerült aktuális illusztrációkkal jelent meg.

Az erdei szalonka és vadászata. Ilyen címmel *Lakatos* Károly, a jeles ornithológus legközelebb egy tizivnyi monografiát ad ki Szegeden. A könyv bolti ára díszkötésben 6 korona, fűzve 4 korona lesz.

Nyíltér.

KRISTÁLY
természetes hydrocarbonátos ásványvízforrás, mely szénásvával telítetik. Az emésztést elősegítő pompás asztali ital. Vidékre és kultúrdre fruvárdíjmentes szállítás. — Kérjen árjegyzéket a *Út. Lukács* úrtól, Kútvaldától, Budán.

KRISTÁLY

(Az e rovat alatt közöltetnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT

A budapesti lóversenyek.

— Hatodik nap. —

Budapest, szeptember 30.

A holnapi nap gyenge sportot ígér és az egyes futamok közül még leginkább a Kétévesek nagy handicapja tarthat számot érdeklődésre. A benevezett huszonöt telivér közül Megint, Jégvirág, Barbár és Sage Dank mutatták a legjobb formákat és véleményünk szerint ezek közül fog a győztes kikerülni.

A napot bevezető Nyeretlenek versenyében egy csomó rossz ló mérkőzhetik, melyek közül Beloved, Pislants és Garas birnak valamelyes eséllyel.

A II. osztályú eladóversenyben Tokaj II. a felöltünk, mellette még Tiszavessző vendő figyelembe.

A nyeretlen kétévesek handicapjában jól van képviselve az J. Reeves-istálló, továbbá jó futást várnak Szendétől és Kacóréleánytól.

Az Októberi handicapban a Planner-istálló küldöttjének adjuk az első esélyt Ezerkilencszázegy előtt. Jól fog futni Isermés is, melynek szintén van némi győzelmi esélye.

Az Eladó-verseny alighanem a Herzog-istálló zsákmánya lesz, mely Katonával és Gloryval egyaránt jól van képviselve. Helyre a Kaposi tréner küldöttje tarthat számot.

Jelöltjeink a holnapi napra a következők:

- I. Pislants—Beloved.
- II. Tokaj II.—Tiszavessző.
- III. Megint—Jégvirág.
- IV. J. Reeves-ist.—Szende.
- V. Planner-ist.—Ezerkilencszázegy.
- VI. Herzog-ist.—Kaposi-ist.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Fenyő Sándor ügye. A budapesti királyi ítélőtábla október 18-án fogja tárgyalni Fenyő Sándor büntését. A pör előadója Agoraszó Péter táblalabir lesz.

§§ Kereskedelmi Jég. A hiteltörvények minden ágára kiterjedő új szaklap indult meg *Kereskedelmi Jég cimen* Gressák Károly kuriai bírő és dr. Bender Béla ügyvéd szerkesztésében. A kéthetenként megjelenő folyóirat a tudományos és gyakorlati szempontok helyes összeegyeztetésével foglalkozik a szakbavágó kérdésekkel. Értékes cikkeinek sorozatát gazdag és változatos rovatok követik. A felsőbbrendű döntések gyűjtése a külföldi joggyakorlatra is tekintettel van. Az új szaklap kiadóhivatala: Váci-körút 42. szám alatt van, előfizetési ára egy évre 20 korona.

§§ Halálos ítélet. *Mitrovicsáról* táviratozók: Az Amerikából nemrég visszaterít Vincsek Gyurót, aki bátyját, Vincsek Mijót agyonlőtte, a bíróság kétél által való halálra ítélte.

§§ Szegény ember szerencséje. Ez év taraszán nagy nyomorban volt *Weber Péter* szabómester s már a gyermekeinek sem tudott kenyeret adni. Végre egy hozzá javítás végett elküldött felöltőt elzárószított három koronáért s a pénz az odaadt kisleányának, hogy vasalásához való szemet hozzon *Csuki* András zöldfa-utcai üzletéből. A leánya hazavitte egy zsákban a szemet, azonban alighogy kiöntötték, Csuki felesége rémült arccal jelent meg *Weber* lakásán és követelte azt a hatszáz koronát, melyet előttevaló este rejtett a szenteszálba férje tudta nélkül. *Weber* azt válaszolta a halálra ijedt asszonynak, hogy ők semmiféle pénzt nem találtak. Csuki erre a szabó és leánya ellen jogtalan eljárást végségre miatt feljelentést tett, a járásbírósg azonban, bizonyítékok hiányában, fölmentette őket. Csuki felebezett s előadta, hogy *Weber* az ő pénzéből bevásárolásokat tesz, egyik fiát Londonba küldte tanulni. Ma tárgyalta ezt az ügyet a budapesti törvényszék felebbviteli tanácsa, mely szintén fölmentette a vádlottakat, mert nem lehetett rájuk bizonyítani a vádat.

§§ Szerellem és fűszerüzlet. *Petőfi* Kálmán állásnélküli fűszerkereskedő-szolgálat megismerkedett Budapesten *Molnár* Katica szakácsnővel, kinek házasságot ígért, ha átadja neki megtakarított kétezer koronáját. Azt mondta neki, hogy fűszerüzletet nyit Szatmáron s ha megindult a kereskedés, nyomban feleségül veszi. *Molnár* Katica ráállt az alkuba; *Petőfi* megnyi-

totta a grázlerájt, de hamar be is csukták, mert tönkrement. Akkor aztán Amerikába akart menni s ezt egy bucsulevélben meg is írta a menyaszozonynak. *Molnár* Katica azonban átadta ezt a levelet a rendőrségnek, mely letartóztatta *Petőfi*. A törvényszék csalásért négyhónapi fogságra ítélte, a tábla azonban nyolcórónapi börtönrre emelte föl a büntetést. A Kuria ma hozzájárult a tábla ítéletéhez.

Legujabb.

Az orosz-japán háború.

Pétervár, szeptember 30.

Az orosz távirati-ügynökség jelenti: A külföldi lapoknak az a híre, hogy *Avellan* tengerészeti miniszter helyébe *Rodesz* tengernagyot, a balti-flotta parancsnokát nevezik ki, téves. Ellenben *Alexejev* tengernagyot nemsokára visszahívják. *Kuropatkin* tábornok megmarad állásában. A Kelet-Ázsiában harcoló csapatok főparancsnoka ezután is *Nikolajevics Nikolajev* nagyherceg marad.

TÁVIRATOK

Fiume, szeptember 30. A *Szlovénia* kívándorló-hajót vasárnapra 375 visszatérő utassal ide várják.

Az olasz szerződés.

Róma, szeptember 30. A hivatalos lap 26-iki keleti királyi dekrétumot tesz közzé, amely szerint az Ausztria-Magyarországgal fennálló kereskedelmi provizórium hatálya október 14-ig meghosszabbíthatik.

Elárult hajótervek.

Kiel, szeptember 30. *Barkmayert*, a *Germania* hajógyár titkos irodájának igazgatóját letartóztatták, mert azzal gyanúsították, hogy a *Germania* hajógyár hajóépítésének terveit és rajzait jogtalanul eljátszította s egy jelentékeny pénzösszeg ellenében egy más német hajógyárnak felajánlotta.

Mészársági Marokkóban.

Tanger, szeptember 30. *(Reuter.)* Azila város kormányzóját, *El Menebbi* hadügyminiszter apását, a szomszéd törzsek emberei boszszuból megölték, mert a kormányzó ezen törzsekhez tartozó több embert letartóztatott. A gyilkosok a tett elkövetése után kiszabadították az összes foglyokat és *Azila* város sok lakóját megölték. A városban nagy az izgatottság. A hatóságok segítségért folyamodtak Mohamed el Torreshez, a szultán külügyi képviselőjéhez.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, szeptember 30. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) Eladatott *buza* tiszavidéki 10.80—11.25 K. *Rosz* 7.85—8.10 K. *Árpa* 8.80—10.— K. *Tengeri* 7.55—7.75 K. *Cinquantin* 8.15—8.55 K. *Zab* 6.95—7.50, válogatott 8.— K.

Bécs, szept. 30. (A *Budapesti Napló* tudóstöltőjéről.) A délutáni magánforgalomban a sziatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 670.75. Magyar hitelrészvény 778.—. Bécsi bankgyeűsület 283.50. Union-bank 558.50. Ländlerbank 535.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 651.75. Déli vasut 87.—. Elbavölgyi vasut 432.50. Északnyugati vasut-részvény —.—. Dohányrészvény 348.—. Rima-murányi vasut 528.50. Alpesi bányarészvény 486.25. Majusi járadék —.—. Magyar koronajáradék 99.80. Osztrák koronajáradék 97.65. Lombard —.—. Török sorsjegyek 134.25. Német birodalmi márka 117.40. Napoleon d'or —.—.

Berlin, szept. 30. (*Esti forgalom.*) 4% os magyar aranyjádék —.—. Magyar koronajáradék —.—. Osztrák hitelrészvény 211.25. Osztrák-magyar államvasut 139.90. Déli vasut 18.25. Északnyugati vasut —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Osztrák bankjegy középső —.—. Buhstiehradt —.—. Orosz bankjegy 216.25. (UHimo.) Lombard —.—.

Frankfurt, szept. 30. (*Zárlat.*) 4 2/10 os papírjádék —.—. 4% os osztrák aranyjádék 101.70. 4% os magyar aranyjádék 100.25. Osztrák hitelrészvény 210.90. Osztrák-magyar államvasut 139.90. Északnyugati vasut 104.50. Buhstiehradt vasut —.—. Londoni váltóár 203.77. Bécsi bankgyeűsület 143.60. Villamos részvény 145.60. 8% os magyar aranykölcsön 83.50. 4 2/10 os ezüstjádék 100.50. Osztrák

koronajáradék 100.10. Magyar koronajáradék 97.85. Osztrák-magyar bank 116.—. Déli vasut részvény 18.—. Elbavölgyi vasut 107.50. Bécsi váltóár 851.33. Párisi váltóár 80.95. Unionbank részvény —.—. Alpesi bányarészvény 242.—. Az irányzat szállár.

Frankfurt, szept. 30. (A *Budapesti Napló* tudóstöltőjének távirata.) Arfolyamok májusra. *Esti forgalom.* Osztrák hitelrészvény 211.—. Osztrák-magyar államvasut —.—. Déli vasut 18.20. Német bank 229.10. Disconto 192.90. Drezdai bank —.—. Berlini kereskedelmi bank —.—. Gelsenkirchener 226.40. Harpeni 217.20. Laura-kohó —.—. Olasz járadék —.—. Hilbernia —.—. Az irányzat szállár.

New-York, szept. 30. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Gyapot:* New-Yorkban helyben —.— (10.70). Szept-re —.— (10.14). Dec-re —.— (10.28). New-Orleansban helyben —.— (10.3/8). — *Petróleum:* Stand white New-Yorkban 7.95 (7.95). Stand white Philadelphiában 7.90 (7.90). Refined in Cases 10.65 (10.65). Credit Balances at Oil City 1.56 (1.56). — *Zsír:* Western steam —.— (8.—). Rohe és Brothers —.— (8.15). Tengeri irányzata állandó. — Szept-re —.— (57.—). — Dec-re —.— (—.—). — Máj-ra —.— (—.—). — *Buza* irányzata szállár. — Páros órai helyben 117.3/4 (116.3/4). Szept-re —.— (116.3/4). Dec-re 115.3/4 (114.3/4). — Máj-ra —.— (—.—) — Juliusra —.— (—.—). — Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.— (1.—). — *Kávész:* fair Rio 7. sz (8.3/2). Szept-re —.— (—.—). Dec-re —.— (6.90). *Liszt:* Spring Wheat clears 4.— (4.—). — *Cukor:* —.— (3.3/4). — *Őn:* —.— (27.75—28.92). — *Réz:* —.— (12.75—13.—). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

Chicago, szept. 30. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Buza* irányzata szállár. Szept-re 111.3/4 (110.3/4). Dec. 112.3/4 (111.3/4). — *Tengeri* irányzata állandó. — Szept-re 51.3/4 (53.1/2). — *Zsír:* Okt-re 7.60 (7.55). jan-ra 7.60 (7.52). — *Szalonna* short clear 8.62 (8.62). — *Serleskus:* Okt-re 11.35 (11.40). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

Kivonat a hivatalos lapból.

— Szeptember 30. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Tergina* Gyula kir. tanfelügyelőt, *Varjassy* Árpád, aradvármegyey kir. tanfelügyelőt a VII. fizetési osztály 3-ik fokozatába, az 1904. évi I. t.cikk értelmében megillető személyi pótlékkal, — a m. kir. igazságügyminiszter *Berte* Károly budapesti kir. orsz. gyűjtőfőzházi tisztá irnokot a soproni kir. orsz. fegyintézköz gondnokká, — a m. kir. pénzügyminiszter *Duka* András nagykállói adóhivatali ellenőrt a székeslyudvarhelyi adóhivatalhoz adóhivatali segédé és *Zikeli* Mihály nagyszabenyi adóhivatali ellenőrt a nagykállói adóhivatalhoz adóhivatali adóhivatali ellenőrté, az egryi m. kir. adóhivatalhoz *Juhász* Gedeon szatmári adóhivatali gyakornokot ideiglenes minőségben adóhivatali segédévé nevezte ki.

Megerősítés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Sztójadinovics* Melánia dolovai közegyi elemi iskolai tanitónőt jelen állásában megerősítette.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Brosch* Irma sajószentpéteri és *Lepkovszky* Margit egydutaí állami elemi iskolai tanitónőket kölcsönösen áthelyezte.

Napirend.

Naptár: Szombat, október 1. Római-katholikus: Remig. — Protestáns: Achilles. — Görög-orosz: (szeptember 18.) *Arriadne*. — Zsidó: *Tischri* 22. Sem. Acer. — Nap kel: 5 óra 44 percek. — Nyugszik: 5 óra 23 percek. — Hold kel: 9 óra 37 percek este. — Nyugszik: 12 óra 1. percek délután.

A miniszterek nem fogadnak. *Madársz-kiállítás* a Nemzeti Szalonban nyitva egész nap. Belépő-díj 1 korona.

Könyves Kálmán művészeti szalon (Nagymező-utca 37.) nyitva díjtalanul egész nap. *Nemzeti Múzeum.* Képtár, nyitva van dél előtt 9 órától 1-ig. — A könyvtár történelmi és irodalomtörténeti kiállítás megtekinthető délelőtt 9—1 óráig. Belépődíj 1 korona. — *Néprajzi társ* (Csillag-utca 3.) nyitva 9 órától délután 1 óráig. Belépődíj nincsen. — *Növénytar* (Széchenyi-utca 1. sz.) megtekinthető kutatók számára díjtalanul 9 órától délután 1 óráig. A többi társak megtekinthetők 1 korona belépődíj mellett.

Földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva délelőtt 9—1-ig. Belépődíj 1 korona.

Technológiai Iparmúzeum zárva. *Múzeumi könyvtár* nyitva délelőtt 9—1-ig. *Akadémiai könyvtár* nyitva délután 3—7-ig. *Egyetemi könyvtár* nyitva délelőtt 9—12 óráig és 3 órától 8 óráig.

Az aquincumi ásatások és múzeum. Megtekinthetők egész nap III. ker. Ó-Buda. Külső-Szent-András-ut. *Hejlyerdeki* vasut a Pálfly-térről. *Mentőgyeűsület* helyiségei a Markó- és Sölyom-utca sarkán, nyitva reggel 8 órától este 6-ig. *Állatkert* a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

REGÉNY

TITKOS HÁZASSÁG.

Írta: Mrs. EVANS WILSON.

(8)

— Csak holnap reggel érkezünk ám meg, aludjál hát annyit, amennyit csak tudsz.

A leánya sajtáságosan nézett rá s Mr. Palma, mintha eltalálta volna a fűrkésző pillantásnak ez értelmét.

— Kérdezni akartál valamit?

— Megmondja az igazat?

— Bizonyára.

— Mikor látom anyámat?

Mr. Palma lesütötte a szemét a leánya nyugodt pillantása előtt . . . habozott.

— Nem tudom pontosan, de reményelem . . .

A leánya fölemelte a kezét.

— Kérem, ne folytassa, sohasem akarom tudni valaminek a felét, mindent pedig nem akar nekem megmondani. Jó éjszakát, Mr. Palma.

Ez az ember, tanuknak a réme, ellenzéknek a megsemmisítője, aki az igazságszótás szónoki dobogójáról le tudott mennyörögni, türt, hogy egy gyermek elrettentse egyetlen mozdulatával.

Regina csak reggel felé aludt el mély, nyugodt szendérgéssel.

Az éjjeli lámpás világossága ráesett az arcára. Hosszu, selymes szempillája ráborult gyöngéd arcára, olykor-olykor mélyen felsóhajtott, borsongás fut végig rajta, mintha még egyszer átélte volna a bucsuzás jelenetét.

Lassankint azonban eltűnt arcáról az igazkötés minden nyoma s kedves vonásait az a leirhatatlan nyugalom önti el, amely csak gyermekarcokon látható. Finom kezeikéi, amelyek a mellén össze voltak kulcsolva, még egyre ott tartották a hervadó virágokat.

Milyen tisztának, milyen gyöngédnek, milyen szépek látta az ügyvéd, milyen alkalmatlannak arra, hogy az élet durvaságaival szembe kerüljön.

— És elmúlik egy kis idő — gondolta magában Mr. Palma — s ez az érintetlen, makulátlan gyermek talán kacér dáma lesz, akinek a szeméből kivillanlik a tetszés vágya.

Mr. Palma már kezdtől fogva megközelíthetetlen volt mindenféle romantika számára, a gyermek szépsége és tehetetlensége azonban szokatlan erővel ébreszt fel szívének szunnyadó részvétét, megfogadja, hogy gyámleányára mindig gondja lesz.

— Akár csak valami röög művész remekműve lenne! — mondja halkán.

Regina megmozdult álmában, anyjának levele kiesik a zsebéből.

Mr. Palma felvette és e közben megpillantotta ezeket a sorokat: „Ó, gyermekem, kedvesem, légy türelmes és bízzál bennem!”

Valami akaratlan ösztön arra készítette, hogy felnézzen s akkor látta, hogy a gyermek komoly, csaknem ünnepes pillantása rá volt irányulva.

Évek hosszú sora óta most először borult lángha az ügyvéd büszke arca. Veszületett tapintatosságával azonban úgy tesz Regina, mintha aludnék.

— Regina!

A leánya nem mozdul.

— Gyermekem, tudom, hogy öbren vagy. Hát fűtsezd, hogy el tudnám olvasni titokban a leveledet? Kiesett a zsebedből, tán egy sort sem láttam belőle.

A leánya kivette kezéből a levelet.

— Azt írta anyám, hogy ön az ő legjobb barátja s hallgassak arra, amit ön mond.

— És hiszed, hogy elolvastam volna a levelet?

Nem gondolok rá többet.

NEGYEDIK FEJEZET.

— Norbert, aggasztasz engem, mi van veled? Csaknem egész éjszaka hallottam, hogy fel s alá járkáls a hálószobában, beteg vagy?

— Nem, Elsc, nem vagyok beteg, de meglehetősen tanácstalan. Ha elmondhatnám neked, kedvesem, a tényállást, bizonyosan megértenéd a

nyugtalanúságot, de sajnos, lekötöttem az ígéretemet. Mi, papok, néha akarunk ellenére is olyan családi titkoknak leszánni az őrizői, amelyek éppenséggel nem teszik kellemesebbé az életünket. Egy olyan elhamarkodottan adott ígéret miatt, amelyet évekel ezelőtt részben kikényszerítetek belőlem, szenvedek én most és bár bánom már, lelkiismeretemben úgy érzem, hogy meg kell tartanom.

A sértett önértet kifejezése jelent meg Mrs. Lindsay arcán.

— Te is azon az igaztalan nézeten vagy, Norbert, hogy asszony nem tud titkot tartani? Mi ölte ki olyan hirtelen bizalmadat a nővéred iránt, aki régtől fogva igyekszik már megosztani gondjaidat és fáradságaidat? Hát visszaélhetnék-e én azzal valaha?

— Nem, mindenben bízom, ami engem illet, testvéri szeretetben, gyöngédségben, finom érzékenységben, de másoknak a titkait magamnak kell megtartani.

— Titokzatos közlésekből könnyen lehet méltatlan, vagy gonosz dolgokra következtetni s pappnak őrizkednie kellene attól, hogy zavaros vizeknek legyen a gyűjtőmedencéje.

Hargrove doktor rá tette nővére vállára a kezét.

— De ha zavarosak azok a vizek, Elsc, minek kívánod, hogy a közlésükkel a füledet beszennyezzem?

— Attól tartok, hogy rosszul alkalmazott részvéted arra birt, hogy papi hivatásodból kárt szenvedj, mert hiszen nyilvánvaló, hogy ebben az esetben saját magad sem vagy biztos abban, hogy esetleg tévedtél.

— Isten mentsen meg attól, hogy annak a veszedelmnek tegyem ki magamat, hogy valami helytelen kövessék el. Nálam senki jobban nem lehet meggyőződve arról, hogy a pap hírneve semmiféle árnyékot sem tőr. Sajnálom, hogy erről meg kell, hogy győzzetek.

Ezeknek a szavaknak hideg komolysága erősen megindította testvérenek szerető szívét.

— Bocsság meg, Norbert, hiszen csak látszólagos bizalmatlanságod ellen lázadtam fel és ennek is csak te vagy az oka, mert világéletemben elkényeztetted. No, most már szent a békesség és csak tartsd meg a te rettenetes titkaidat.

— Miért kell éppen retteneteseknek lenniük? Különbösen is szükségem van a támogatásodra. Néhány évvel ezelőtt meg is értem, hogy kedvező körülmények esetére egy időre elvállalom egy leánykának a gyámleányát. Azt hittem, hogy már felszabadultam ennek az ígéretnek a teljesítése alól, hát tegnap levelet kaptam, amely azt tudatja velem, hogy gyámleányom valószínűleg még ma ideérkezik.

Mrs. Lindsay kezéből kiesett a horgolás, kellemetlenség ült nyílt arcára.

— Hidd meg, Elsc, nekem talán még kínosabb ez a dolog, mint neked és ha a leánya anyjával beszélhettem, mindenesetre arra törekedtem volna, hogy a megbízást elhárítom magamtól.

— Meghalt az az asszony?

— Nem, Európába hajózott át és én rám bízta a kicsikét.

— Micsoda szívtelen teremtés! Hogy tudja magától eltaszítani a gyermekét?

— Ellenkezéleg, Elsc, nagyon gyöngéden szereti a gyermeket. „Hogyan is választhatnám el magamtól egyetlen gyermekemet az Oceánal”, írja, „ha nem tudnám, hogy ez javára lesz.” A körülmények olyan rendkívüliek, hogy lehetetlen helyesen ítéljed, éppen mert nem ismered őket.

— Nem igyekszem kipuhatolni a titkodat. Csak azt mondd meg, micsoda jusea van annak az asszonynak az ígéretedre?

— Semmi egyéb, mint az a részvét, amelyet a vigasztalanság és a mélységes nyomorúság az érző szívben támaszthat. Megáldottam a házasságát, amikor még alig került volt ki a gyermekéveiből és a legbensőbb szánalmat éreztem annak a határtalan boldogtalanságnak a láttára, amelyben csakhamar, mint asszonynak és anyának része volt.

(Folytatása következik.)

KÖZGAZDASÁG

Magyar Jelzálog-Hitelbank A bank félévi mérlegének közzététele Beck Nándor elnök-elnök üztjéről való visszatérteig, néhány nappal elhalasztatott.

Vásárosarnok. (Vámos és Bruszt jelentése.) A mai hotivásár forgalma kielégítő hozatalok mellett élénken alakult. A piacra került áru jó vételkedv mellett azonnali elhelyezésre talált. Résztelkeiben a következőképpen alakult az üzlet: *Husfélék:* Vidéki marhahus eleje 66—76, hátulja 76—90 koronát jegyzett 100 kilonként. Ötött borjú bőrbén, hosszán mérve, súlylevonás nélkül 80—100 fillérral voltak a forgalomban kilonként minőség szerint. Sertések szalonnával I. rendű 108—112, II. rendű 100—104, lehuzott sertéshus 104—108 fillér kilonként. Juhus kilója 60—72 fillér. — *Vad-félék:* Szarvas ára 48—52, őz 140—150 vad-disznó 80—90, fillér kilonként. — Fogoly párja 1.60—2.—, nagy nyulak darabja 2.20—2.40 korona. — *Tojásban* valamivel csendesebb az üzlet és ma I-ső rendű friss telt áru 82—84 koronát jegyzett eredeti ládánként. — *Tejtermékek:* I. rendű szövetkezeti teavaj 190—220, jó friss főzójav 150—170 fillér, friss tehéntúró 16—20 fillér kilonként. — *Vágot baromfi:* I-ső rendű, szépen, tisztán kezelt hizott ludak 110—116 fillérral nyertek azonnali elhelyezést kilonként minőség szerint. — *Gyümölcsfélék:* Szőlő mézes fehér 20—28, oporó 16—20, chassellai I. rendű 34—36, II. rendű 24—30, passatutti 44—50, muskotály 88—44 fillér kilonként. Alma: rétes-alma 16—20, nyári édes I. rendű 16—20, pogácsa 14—18 fillér kilonként. Magvaváló szilva métermázsája 10—11 korona. Dió minőség szerint 30—50 fillér kilonként. — *Burgonya:* Fejlett, egészséges, rózsá 7.50—8.—, sárga 9.—, 10.—, fehér 6.40—6.60 koronát jegyzett métermázsánként vagonként.

Borjувásár. 1904. évi szeptember hó 30. (A budapesti marhavásártéri vásárpénztár részvényársaságtól.) Felhajtás. Belföldi élő borju 726 drb, leölt borju — db. bécsi borju — darab, növendékmárha 3 darab, élő bárány — darab, leölt bárány — darab. — Árjegyzések: Belföldi élő borju I. rendű 70—80 f.-ig kivételes 84—90 fillér, II. rendű élő borjukért 60—68 f.-ig I kilonként, leölt borju I. r. — f.-ig, II. r. — f.-től — f.-ig, kivét. — f. kilonként, levonás nélkül. Rugott borjukért — f.-ig. Növendékmárha 29 — f.-től 48 — f.-ig. I. r. — f.-ig, középmínőségű — f.-ig, alárendelt — f.-ig I k.-kint. Bárány élő — K, leölt bárány — korona, kivételesen — K.-ig páronként. — (kilogrammonként, levonás nélkül.) Az irányzat változatlanul lanya volt, újabb áresés 2—6 fillér kg.-ként.

Sertés-konzumvásári jelentés. (A székesfővárosi sertésvásár és közvágóhid intézsége.) Szeptember 30. Felhajtás összege 785 db sertés, — darab süldő. Előző napi eladatlan maradvány 321 darab sertés, 87 darab süldő, összesen 1506 darab sertés, 87 darab süldő. Eladatott 874 darab sertés, 34 darab süldő. Eladatlan maradvány 232 darab sertés, 53 darab süldő. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok. — Következő árak jegyzettek: Zsirsértés: Öreg I. r. 350 kilogrammon felül 94—96 K.-ig, II. rendű 280—350 kilogrammig — fillérig, II. rendű selejtezett — fillérig, kanló 97—103 fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül — fillérig, fiatal közép 220—300 kilogramm 88—101 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 86—87 fillérig, süldő — fillérig, malac — fillérig. Hussértés: nehéz 300 kilogrammon felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogramm 80—96 fillérig, süldő — fillérig, malac 40 kilogramm — fillér. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, élosulyban értendők.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, szeptember 30.

Csekély vételkedv mellett 7000 méter-mázsza buza került a forgalomba változatlan áron.

Rozsban nyugodt volt az irányzat.

Zab irányzata lanya.

Tengeri szilárd irányzat mellett 10 fillérral emelkedett.

Eladatott:

Buza. Tiszavideki: 300 mm. 81 k. 10 K. 65 f., 100 mm. 81.5 k. 10 K. 50 f., felső, 100 mm. 81 k. 10 K. 50 f., sárga, 200 mm. 80 k. 10 K. 60 f., 100 mm. 80 k. 10 K. 60 f., 200 mm. 80 k. 10 K. 57½ f., 200 mm. 80 k. 10 K.

57 1/2 f., 150 mm. 80 k. 10 K. 55 f., 500 mm. 80 k. 10 K. 50 f., felső, 100 mm. 80 k. 10 K. 45 f., 300 mm. 80 k. 10 K. 40 f., sárga.

Pestmegyevidéki: 500 mm. 80 k. 10 K. 55 f., 500 mm. 80 k. 10 K. 47 1/2 f., 300 mm. 79 k. 10 K. 40 fillér.

Hartai: 1150 mm. 77-5 k. 10 K. 35 f. Felsőmagyarországi: 185 mm. 80 k. 10 K. 40 f.

Ó-Becsei: 1200 mm. 79 k. 10 K. — f. (6-busa).

Mind három hónapra. Rozs: 400 mm. 7 K. 35 f., 100 mm. 7 K. 35 f., paritásra.

Zab: 100 mm. 7 K. 10 f., 150 mm. 6 K. 75 f., kocsira rakva.

Tengeri: 600 mm. 7 K. 40 f., 200 mm. 7 K. 30 f., 200 mm. 7 K. 30 f., 100 mm. 7 K. 27 1/2 f., 400 mm. 7 K. 25 f., kocsira rakva.

Kézpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint, készpénzben és kilogrammonként.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint, készpénzben és kilogrammonként.

Table with columns for 'Buza', 'Kiló', '50 kilogramm ára', and sub-columns for 'K.-től' and 'K.-ig'.

Table titled 'Egyéb gabonafajták' with columns for 'Buzs', 'Kiló', '50 kilogramm ára', and sub-columns for 'K.-től' and 'K.-ig'.

A határidőszület folyamán a következő kőteések történtek:

Table listing exchange rates for various commodities like 'Októberi buza', 'Áprilisi buza (1905)', etc.

Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table listing exchange rates for 'Októberi buza', 'Buza áprilisi (1905)', etc.

Délután fél 5 órákor zárul:

Table listing exchange rates for 'Októberi buza', 'Áprilisi buza (1905)', etc.

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsde szilárdan indult, később azonban bécsi eladások és helyi realizálások következtében gyengébb lett az irányzat és az összes értékek csökkentek és gyengébben zárultak.

A helyi értékek piacán szilárd volt az irányzat.

Előzőzsde. Gyengült. Osztrák hitelrészvény 672.25—669.50. Magyar hitelrészvény 778.75—777.—.

Osztrák-magyar államvasut 653.50—650.—. Rimurányi vasmű 529.—527.—.

Magyar leszámitolóbank 463.50. Jelzálogbank 522.50—520.— korona.

Déli tőzsde. Bányádt. Osztrák hitelrészvény 671.50—669.—. Magyar hitelrészvény 778.—777.—.

650.—. Rimurányi vasmű 527.75—527.—. Jelzálogbank 523.—519.50. Városi villamos vasut 341.— korona.

A helyi értékek piaca szilárd. Kötött: Hazai bank 214.—. Magyar kereskedelmi bank r.-t. 582.—584.—.

Közszámla 481.—. Kőszénbánya és téglagyár 481.—. Magyar aszfalt 178.—182.—.

Salgótarjáni kőszénbánya 568.—571.—. Schlick-féle vasöntőde 370.—374.—.

Magyar fegyvergyár 302.—. Magyar villamosságai 304.50—306.50. Budapest-Ujpest-Rákospalota villamos 185.—188.— korona.

A prémiumüzletben díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 6.—7.— korona, 8 napra 14—15 korona, 1904. október hó végére 27—29 korona.

Utózsde. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 670.50. Magyar hitelrészvény 777.50. Leszámitolóbank 463.50.

Rimurányi vasmű 527.75. Osztrák-magyar államvasut 651.75. Kőzüti vaspálya 581.—. Városi villamos-vasut 341.— korona.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Table titled 'Államadósság' with sub-sections a) Magyar Államadósság, b) Osztrák Államadósság, c) Egyéb nyilvános kölcsönök.

Table titled 'Bankok' listing various banks and their exchange rates.

Takarékpénztárak. Belvárosi 224.—226.—. Magyar ált. tőp. 598.—604.—.

Biztosító-társaságok. Bécsi biztosít. 425.—435.—. M. jég-és vísz. 351.—352.—.

Malmok. Concordia 178.—185.—. Henger 890.—920.—.

Bányák és téglagyárak. Északm. kősz. 240.—244.—. M. ált. kőszénb. 320.—325.—.

Vasmű- és gépgyárak. Első m. génd. 150.—166.—. Nicholson 200.—210.—.

Különböző vállalatok részvényei. Ált. vagg. köl. 610.—620.—. 'Hungaria' mlt. 215.—225.—.

Közlekedési vállalatok részvényei. 'Adria' tengh. 474.—475.—. Bpest-Ujpest-rákosp. vill. 182.—185.—.

Sorsjegyek. Bazilika 19.50—21.50. Olasz vörös-k. 42.—44.—.

Pénzmekek. M. vagg. oszt. 11.35—11.43. Német bír. b. 117.35—117.65.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonserű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag lucerna magyar 58.—64.— korona, vörös aprószemű 58.—62.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bősági — korona, középszemű 64.—72.— korona, nagyszemű 76.—82.— korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előzőzsde néhány sorompópapír felő fordult az érdeklődés. Fegyvergyár, Hirtenbergi és Poldikoh jelentékenyen emelkedett.

A déli tőzsdén kezdetben kissé javultak az árfolyamok, később veszendőbe ment a javulás, mert hitelrészvényekben külföldi számlára eladások történtek.

Zárlat csekély forgalom mellett nyugodt. Fegyvergyári részvények emelkedtek. Prágai vasmű 2466. A magánkatláb 3 3/4%.

Bécs, szept. 30. (Magyar értékek zárlata.) 4% aranyjárdék 118.75. Magyar koronajárdék 97.65. Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 161.—.

Bécs, szept. 30. (Zárlat. Osztrák értékek zárlata.) 4 1/2% papírjárdék 99.60. 4 1/2% ezüstjárdék 99.60—100.25.

Bécs, szept. 30. (Zárlat.) 4 2/3% papírjárdék 99.60. 4 2/3% ezüstjárdék 99.60—100.25. 4% osztrák aranyjárdék 119.40.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, szept. 30. (Zárlat.) 4 2/3% papírjárdék 100.30. 4 2/3% ezüst járdék —. 4% osztrák aranyjárdék —. 4% magyar aranyjárdék 100.30.

Páris, szept. 30. (Zárlat.) Osztrák-magyar állami vasut —. Uj török-konzol 86.22. Egyptomi járdék 107.90.

SZÍNHÁZAK.

Szombat, 1904. október hó 1-én.

M. KIR. OPERAHÁZ

VIGSZÍNHÁZ

Otello.

Dalmai 4 felvonásban.

Személyek:

Otello	Prevost
Jago	Taktsá
Cassio	Kiss Béla
Roderigo	Dalnoki
Lodovico	Szendrői
Montano	Kornal
Egy hírnök	Ney Bernát
Desdemona	Vasquez
Emilia	N. Valent

Kezdeté 7 óraker.

Heti műsor:

Vasárnap: Sába királynője.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Otthon.

Színmai 4 felvonásban.

Személyek:

Schwarze	Gál
Magda	Márkus
Mariška	Molnár R.
Wendowsky F.	Rákosi
Wendowsky M.	Négy
Keller dr.	Császár
Klebs	Hetőnyi
Klobanó	Boér H.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Heti műsor:

Vasárnap délután: Folt, amely tisztít.
Vasárnap este: Cyrano de Bergerac.

KIRÁLY SZÍNHÁZ

Küry Klára vendégfellépővel.

Szép mosoné.

Operette 3 felvonásban.

Személyek:

De Marly	Mihályi
Malicora	Gyöngyi
Lurette	Küry
Frigate	Csatal
Manon	Csiszerné
Tolnéda	Lehner

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Heti műsor:

Szombaton: Szép mosoné.
Vasárnap délután: En, te, ő!
Vasárnap este: Szép mosoné.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

Az aszfaltbetyár.

Kredet fővárosi életkép 3 felvonásban.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Kis pajtás.

Vigjáték 3 felvonásban.

Személyek:

Jouvenin	Hegedűs
Chantalard	Fenyvesi
Jean	Tanay
Ballicoentre	Vendrey
Morandpén	Nikó L.
Genovivo	Harmath H.
Adams	Komlóssy I.
Juliette	Varga A.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Heti műsor:

Vasárnap délután: Loute.
Vasárnap este: Kis pajtás.

NÉPSZÍNHÁZ.

Új betanulásal, először:

Boccaccio.

Nagy operette 3 felvonásban.

Személyek:

Boccaccio	Komlóssy
Pietro	Raskó
Staidis	Finter
Beatrice	Harmath
Lotteringi	Pázmán
Isabella	Dory
Lambortuccio	Kovács
Flammetta	Ledófszky

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Heti műsor:

Vasárnap délután: Falu roszsa.
Vasárnap este: Boccaccio.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Szulamit.

Zöld daljáték 4 felvonásban.

Személyek:

Monódi	Fenyérd
Szulamit	Garzó
Aron	Sajó
Abigail	R. Marótny
Abelion	B. Szabó
Cingitang	Iványi
Bellezar	Heitai
Jeremias	Gömöri
Avidónó	Giréti

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Heti műsor:

Vasárnap délután: Sulamit.
Vasárnap este: A hajduk hadnagya.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

Japán.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

FŐVÁROSI ORFEUM

VI. Nagyzsoltó-utca 17.

Nelson-Downs,

a dallás király, — először Budapeston.

The great Weiland,

Pierót mint szonglót, — először Budapeston

Kaiser György,

a berlini Metropole-színház tagja,

először Budapeston.

Az előadás esti 8 óraker kezdődik.

A téli kertben reggeli 5 óráig VORÓS ELEK cigányzene-kara hangversenye.

NEMZETKÖZI MÚLATÓ.

Kerepesi-ut 63. szám.

Művezető: Gerő József.

Fővárosunk legelőkelőbb és legerősebb mulatóhelye.

1904. október hó 1-én, szombaton,

nagy megnyitó-előadás.

Feltűnő. Ujdonosság.

FRITZ barátunk

Operette Ármintól, zenéjét írta Rosenzweig H. 25 tag közreműködésével.

Vig cimborák

Nagyon mulatató magyar bohózat

Duettek, szólók és ballet előadások.

Szabad bemenet. Szabad bemenet.

Fenntartott hely 40 fillér. Pályoltás 80 fillér.

Remek téli kertben előadás után zene. Reggeli nyitva.

Előadás kezdete 8 óraker.

Tudja meg mindenki,

hogy a legjobb gáze-börkeztű a bíros

KARLSBADI börkeztű Női

LUKÁCS M. Budapest, IV., Kigyo-utca 6.

12 part teljesen bérmentes kilti a cég. — Számtalan hitelesített elismerő okirat.

A Kalap-király

Elismert specialista 3., 4., 5.- koronás férfi és női elsőrangú kalap-külföldi legességében. BUDAPEST, VI., Eszkü-ut 6, Klotild-palota.

Fogfájás

A fogfájás oka a legtöbb esetben tagadhatatlanul

a fogak elhanyagolásában

keresendő. A következőkre tessék tehát pontosan figyelni. A száj okvetlen kiöblítendő, a mely célra szolgáló vizet felforraltjuk azután lehűtjük, azonban soha se használjunk langyosvizet; ha azonban a nagyon érzékeny fogakra hideg volna, akkor tartunk a szájnak egy kevésbé érzékeny helyén addig, míg egy kevésbé megmelegszik és azután öblítjük ki jól a száját. Egy nagyon alkalmas szájviz, melynek használata anti-

szeptikus- és tonikus tulajdonságainál fogva még a fogidegek fájdalmas állapotában is ajánlható az

Ebermann-féle szájviz.

Ez fenti utasítás szerint, vízzel keverve, alaposan tisztítja és fertőtleníti a fogakat és szájüreget és eltávolítja a lyukas fogaktól vagy a visszamaradt ételmaradékoktól eredő kellemetlen szagot.

Főraktár: Dr. Ebermann, Prag. Ebermann szájvizet üvegcsekben à 3 K., 1 K. 50 fill. és 80 fill.; Ebermann fogpora dobozokban à 1 K. 20 fill. és 60 fill. gyógyszerüzletekben, droguériákban és illatszerekkereskedésekben kapható.

ELSŐ ALPÖLDI COGNAGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KECSKEMÉTEN. • GYÁRTMANYA

Kapható Budapest: GYARMATHY G., IV., Calvin-tér 1. VOGEL GYULA, VI., Andrássy-ut 29 és vidéken minden előkelő fűszer- és eseméngé-üzletben.

5 koronáért

küldök 4 1/2 kilti (kötőhellyel 50 darab) a sajtóvalandó kivésé megérdült, fiam enyhe pipere-szappant

róssa, Blomtojt, orgona, ibolya, rezeda, Jázmin és gyöngyvirágok szepesen összeválogatva. A pénz előzetes megküldése esetén vagy utánvéttel küldi: KANN IGNAO Wien, II. Lillienbrunn 17.

Autom egérfogók

1 forint 20 krajcárért és patkányfogók 2 forintért; egy új-jel feltűréstől nélküli 50 darabot fognak, maguktól állanak fel. „Eclipse” svábbogárfogók, ezer és ezer sváb és muszka bogarat fognak, 1 forint 20 krajcárjával. Mindenütt a legjobb eredmény. A széküldés utánvét mellett történik. J. Schüller, Bécs, II. Kurzbauer-gasse 4. Számos köszönő és elismerő levél.

FŐVÁROSI ORFEUM
VI. Nagyzsoltó-utca 17.
Nelson-Downs,
a dallás király, — először Budapeston.
The great Weiland,
Pierót mint szonglót, — először Budapeston
Kaiser György,
a berlini Metropole-színház tagja,
először Budapeston.
Az előadás esti 8 óraker kezdődik.
A téli kertben reggeli 5 óráig VORÓS ELEK cigányzene-kara hangversenye.

NEMZETKÖZI MÚLATÓ.
Kerepesi-ut 63. szám.
Művezető: Gerő József.
Fővárosunk legelőkelőbb és legerősebb mulatóhelye.
1904. október hó 1-én, szombaton,
nagy megnyitó-előadás.
Feltűnő. Ujdonosság.
FRITZ barátunk
Operette Ármintól, zenéjét írta Rosenzweig H. 25 tag közreműködésével.
Vig cimborák
Nagyon mulatató magyar bohózat
Duettek, szólók és ballet előadások.
Szabad bemenet. Szabad bemenet.
Fenntartott hely 40 fillér. Pályoltás 80 fillér.
Remek téli kertben előadás után zene. Reggeli nyitva.
Előadás kezdete 8 óraker.

Tudja meg mindenki,
hogy a legjobb gáze-börkeztű a bíros
KARLSBADI börkeztű Női
LUKÁCS M. Budapest, IV., Kigyo-utca 6.
12 part teljesen bérmentes kilti a cég. — Számtalan hitelesített elismerő okirat.

A Kalap-király
Elismert specialista 3., 4., 5.- koronás férfi és női elsőrangú kalap-külföldi legességében. BUDAPEST, VI., Eszkü-ut 6, Klotild-palota.

65 évig játszik
összesen 141 huzásban
100.000, 40.000, 30.000, 25.000 korona
főnyereményekre
az új

Erzsébet sorsjegy
Kapható
30 havirészletfizetésre
Havifizetés:
5 darabra 1 kor. 85 fill.
10 „ 3 „ 65 „
15 „ 5 „ 45 „
20 „ 7 „ 25 „
25 „ 9 „ — „
Már az első részlet és 35 fillér beküldése ellenében, megkötöm a törvényesen kiállított a sorsjegyek sorozatát és számadat tartalmazó részletet, melynek birtokában a vevő az összes huzásokon az egyedül jätékjogot élvezi.
FLEISSIG BANKHÁZ
BUDAPEST, ERZSÉBET-KÖRÜT 2.

Villamos izzólámpák
50 (10, 16 és 32 gyertyafényű körtek) fillérért darabonként kaphatók:
Korda Mihály, VII., Elemér-utca 18.
Ugyanott rendkívül olcsó és lecsúszott árban villamos izzólámpák kaphatók.

FIZETEK
minden hadseregbeli, kevésbé használt egyenruhák, felszerelési cikkek, úgyszólván díszmagyar ruháikat a legmagasabb árakat.
GOLDNER J. Teleky-tér 55.

Legújabb találmányom
szájpadlás nélküli műfogak
Teljeslegesen teszik az nyelvény használatát, a szájból kívülről nem kell és nem is lehet a gyökerek eltávolítása. Teljeslegesen, rögzítve hasonlítanak úgy az evésre mint a beszélésre, szagot vagy íst sohasem kap, eltörhetetlen. 15 évi jótállás, vidékiek 24 óra alatt kiállítottatnak. Számos kitüntetés és elismerő levél a legmagasabb körökől. Gyógyúti specialista a szájpátlás nélküli műfogak és fogorvosok készítésében.
BARNA J. fogműterme
BUDAPEST, Kerepesi-út 26.

Verszegénység.
étvágytalanság, sápkór, idegesség
gyógyítására és gyenge gyermekek erősítésére a leghatásosabb készítmény a
KRIEGER-féle Tokaji China Vasbor.
E nagyon kellemes ill. ital kiváló sajtóságtól az orsz. egészségügyi tanács is méltatása s ajánlása a belügyminisztérium engedélyével látta el.
Kis üveg K. 3.20, nagy üveg K. 6.—
Főraktár:
KORONA-GYÓGYSZERTÁR
Budapest, VIII., Kálvin-tér.

Részletre és készpénzfizetésre
BUTOR asztalos-, kárpitos-, vas- és rézbutor-műhelyben
Glück József VII. ker., Wessellé nyi-utca a 41. (a Kó réz-utca sarkán.)
Saját szolid készítmények.

Részletre és készpénzfizetésre
BUTOR asztalos-, kárpitos-, vas- és rézbutor-műhelyben
Glück József VII. ker., Wessellé nyi-utca a 41. (a Kó réz-utca sarkán.)
Saját szolid készítmények.

CSOKOLÁDÉ

LOBOSICZ

KAKAÓ

BONBONOK, DESSZÉTEK

CAKESÉS MARCIÁN SÜTÉMÉNYEK

Mauthner Ödön

cs. és kir. udvari magkereskedése
 Budapest, Rottenbiller-u. 33. sz.
 és Kossuth Lajos-utca 4. szám.

Őszi vetésre való gabonafélék

Öszi árjegyzékét, melyet kívántra ingyen és bérmentve küld.

1. Mauthner-féle királyrozs.
2. Mauthner-féle dánial zsáktöltő-rozs.
3. Mauthner-féle kolostor-rozs.
4. Mauthner-féle skandináviai ellentálló-rozs.
5. Heinrich tanár-féle rozs.

A Szász Coburg-Gothai Fülöp herceg pusztavacsi főntézsége e rozsfajtákról a következő jelentést küldi:
 Az idei rettenetes szárazság következtében bizony kevés gazdának van módjában bármint veteményében is gyönyörködhetni, mi is csak úgy voltánk, ha a véletlen szorossága nem éppen hozzánk jutatta a Mauthner-féle skandináviai ellentálló rozs, a Mauthner-féle dánial zsáktöltő rozs és a Mauthner-féle királyrozs-fajtákat termelésre.
 A Heinrich tanár-féle rozsról a következőket írják: Aratakn egészen normális viszonyok között, könnyebb talajon katasztrális (1000 négyzetöle) holdmunkát 2223 kiló, vagyis hektáronként 3590 kiló 16 Heinrich tanár-féle rozssal. Továbbá a következő

buza-fajtákra

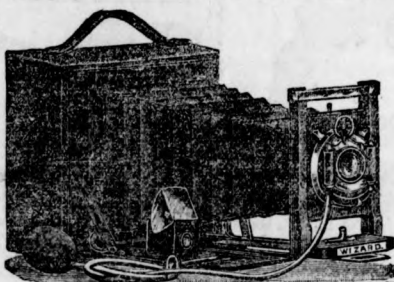
A jeles RIETI-BUZA (Szakálas buza).

A Rieti-buza jobban ellenáll a rozsdának és a ködkároknak, mint bármely másik fajta és ezért nemcsak hazájában, hanem a külföldön is nagyon becsülik e fajtát.
 József Főherceg 8 cs. és kir. fensége közp. jószág-igazgatósága a következőket írja: Tudatom, hogy az Ön által küldött buzak mind erősebb fejlődésűek, sőtét széles levelei sással, mint a többi buzának. A RIETI-BUZA, mely toklázza, a mieinkkel egy időben hánya kialakít.

Trésor, Hybrid-buza, mely a Leidenfrosst-féle nagy-bossányi aradalomban 100 kiló vetőmag után átlag 2000 kiló szortermést adott.

Az uralgó takarmányhiányt tekintve, rámutatunk az ugyancsak említett árjegyzékben rovatolt és most vehető következő magvakra, melyek hivatva vannak már kora tavasszal zöld takarmányt nyújtani.
Őszi borsó, Őszi búkköny, Szózsó búkköny stb.

Ne mulassza el!!

ha fényképezőszélék-re van szüksége és azt árfelemelés nélkül csak ély havi részletekben akarja törleszteni, az alanti cég fényképosztályától, nagy képes-árjegyzéket kérni

„The Wizard“ készülék.
A „THE WIZARD“ 193. sz. amerik. készülék
 világos fényezett mahagoni-fa, maroquinbőr, piros bagaria bőrfalak, szövetbéléssel. Nikkelveredék. Az objektív deszka fel-, le-, jobbra-, balra- és duplán kibuzható. Magas és széles felvételre beállítható. — „Unikum“ pillanatár, pneumatikus elindítással, különösen fényerős Beutlinnar rapid, objektívvel; az első lencse lecsavarása után a hirtelen mint egyszerű tájképlensé használni; háló; tükrökérés. — A készülékhez nagy fekete bőrtaška jár, mely belül pinche-el van bélelve, valamint három darab kettős kazetta, alumínium tolatyú-lencszel.
 Ára: 9x12 cm-es lemeze, 3 darab kettős kazetta és bőrtáskával ... 150.- korona
 Ugyanazon készülék, de még jóval erősebb lencsével, 125. szám... ára 170.-
 A 125. sz. de 18x18-as lemez nagyságra ... 210.-
 A teljes felszerelés ára 9x12-es nagyságu 20 kor., 12x18-as nagyságu 30 kor.
 Fizetési feltételek: havi 7.50, 8.50 vagy 10.- koronás részletek.
 Készpénzfizetés esetén 10% készpénzfutalékokat nyújtunk. Állandó raktár kitűnő minőségű vegyszerek, lemezek, filmek és fényérzékeny papírosokban. Kérjen árjegyzéket.
 Aufrecht és Goldschmid fényképezési oszt. Budapest, VI., Eötvös-utca 32/a.

Borsajtólók

Mabille rendszer, kettős áttételű folytonosan működő szerkezettel a legteljesebb kivitelben
Sziics Zsigmond-nál
 Budapest, Nagymező-u. 68.
 Olcsó árak, kedvező fizetési feltételek.
 Árjegyzék ingyen és bérmentve.

MEGHÍVÓ
Agulár Dávid új cipő-üzletébe
 Budapest, IV., Múzeum-körút 27/III.
 ahol bántatlan olcsó és tartós cipőt kaphat. Aki személyesen nem jöhet, az kérje nagy képes árjegyzékemot, a mi ingyen és bérmentve küldök. Minden pár cipőhöz AGI-kenes ingyen.

Férfi:
 Borjúbőr, sima vagy betétes ... 3.-
 Elegáns víz vagy borjú fűzés ... 3.20
 Amerikai box, fűzés, vagy cugos ... 4.-
 Valódi sevré, fűzés vagy cugos ... 4.20
 Box szalonlakk vagy sevré gombos ... 4.50
 Egész lakk fűzés 4.50, bőrszárral ... 4.-
 Tiszti cipő, sevré vagy lakk ... 4.50
 Katonabakancs, borjúbőr 3.50, box ... 3.50
Nő i:
 Zergebőr, cugos vagy fűzés ... 3.-
 Box, sevré vagy lakk fűzés ... 3.60
 Sevré, box vagy lakk gombos ... 3.80
 Sevré, lakk vagy box cugos ... 3.60
 Fogant sevré 2.60, zergebőr ... 2.40
 Lakk vagy bőrszárral 2.50, kivágott ... 1.60
 Gyermekeknek minden árban.
 Nem totósó árát kisorolék vagy a pénz visszadarom Vidéki megrendeléseket oly lelkisiméretesen szokták, hogy semmi-féle visszaküldésnek esete nem fordulhat elő.

BUTOR
 mindennemű, melyen leszállított árban
sürgösen eladó.
 Steinberger Manó butoriparosnál, Teréz-körút 40

MEGHÍVÓ.
 A „Budapesti Takarékszövetkezet“ 1904. október hó 9-én, vasárnap, d. e. 10 órákor, VII., Nefelejts-utca 27/29. szám alatti helyiségben
rendkívüli közgyűlést
 tart, melyre a t. tag urakat erónel meghívjuk.
 NAPIREND: 1. Az igazgatóság kiegészítése.
 2. A felügyelőbizottság kiegészítése.
 3. Indítványok.
 AZ IGAZGATÓSÁG.

+ INGYEN +

és bérmentve, zárt borítékban küldjük legújabb érdekes ábrák-kal és bő magyarorszáli ellátott árjegyzékünket,

SÉRVKÖTŐK angol acélrugóval 4-12 kor.-ig
 angol gummi övvel 7-12

Univerzális sérvkötőink a legjobbak, kis gummi nyom-lappal a legnagyobb sérv is elzárható.

Gummi és halhólyag 2, 4, 6, 8, 10 és 12 kor. tucattja.
 Mintsárgyűjtemény 12 drb 4 kor. Aki e lapra hivatkozik 20% engedményt kap.

Lavator cs. és kir. szabadalom, biztos és kényelmes női szer 14 kor.

Irrigatorok teljesen felszerelve 4-től 7 koronáig.

Műkezek, mülábak, haskötők, gummi-harcsnyák saját gyárunkban jótállás mellett méretek szerint készítetnek, a beteg-ápoláshoz szükséges összes cikkek kaphatók.

Magyar orvosi műszertár
 VII., Kerepesi-út 32. Rókus-kórházzal szemben.
 A vörös keresztre ügyeljünk.

Önkéntesi egyenruhák és katonai felszerelések

páratlan elegáns kivitelben legúj-talányosabban
Blum Sándor
 elsőrangú egyenruhák-ati és hadiföl-szerelési inté-zetében kö-szülnek.
 Ó felsőge a perzsa osá-szár és orosz nagykeresz-udv-aszállítója.
 A méretek föl-vétele végett a cég saját külföld-gén szabászat vi-dékre elküldi.
BUDAPEST,
 Váci-utca 15.
 Árjegyzék ingyen

